

Innehåll

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning.....	2
2. Översikt av strategisammanhanget.....	4
2.1 Förändringar i strategisammanhanget.....	4
2.2 Perspektiven.....	7
2.3 Sveriges roll i strategisammanhanget.....	8
3. Resultatredovisning.....	10
Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	10
3.1 Stödområde 1: Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck.....	11
3.1.3 Mål 1.3 Stärkt kapacitet hos det civila samhället att verka för ökat ansvarsutkrävande och bidra till kunskap om demokrati, jämställdhet inklusive våld mot kvinnor, och mänskliga rättigheter.....	13
3.2 Stödområde 2: Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk tillväxt och erhålla god utbildning.....	14
3.2.1 Mål 2.1 Stärkta förutsättningar för kvinnor att delta på arbetsmarknaden.....	14
3.2.2 Förbättrad dialog mellan arbetsmarknadens parter.....	15
3.3 Stödområde 3: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer.....	17
3.3.1 Mål 3.1 Stärkt motståndskraft och förbättrad anpassningsförmåga mot klimatförändringar, miljöpåverkan och naturkatastrofer i utsatta områden, inklusive stärkta katastrofhanteringssystem.....	17
3.3.2 Mål 3.2 Ökad institutionell kapacitet hos myndigheter och andra aktörer att bättre förvalta vattenresurser i särskilt eftersatta och utsatta områden.....	18
3.4 Stödområde 4: Förbättrad grundläggande hälsa, med särskilt fokus på barn, kvinnor och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.....	19
3.4.1 Mål 4.1 Minskad dödlighet bland barn under fem år.....	20
3.4.2 Mål 4.2 Fler kvinnor har tillgång till god mödrahälsovård.....	21
3.4.3 Mål 4.3 Ökat antal människor har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.....	21
3.4.4 Mål 4.4 Bättre tillgång till hållbara och motståndskraftiga samhällstjänster för vatten, sanitet och hygien.....	22
3.5 Stödområde 5: Stärkt kapacitet att förebygga kriser, konflikter och katastrofer, och ökad resiliens.....	23

3.5.1.1 Mål 5.1 Fokus på sårbara grupper i flyktingmottagande områden, bland värdsamhällen och rohingyaflyktingar, särskilt kvinnor och barn 24

4 Implikationer och rekommendationer 25

4.1 Implikationer 25

4.2 Rekommendationer inför kommande strategi..... 26

Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2018..... 28

1. Sidans bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

	2016		2017		2018	
	Mål ¹	Portfölj ²	Mål	Portfölj	Mål	Portfölj
1. Demokrati, jämställdhet och MR						
1.1 Demokratisk samhällsstyrning						
1.2 Våld mot kvinnor						
1.3 Kapacitetsutveckling för civila samhället						
2. Inkluderande ekonomisk utveckling						
2.1 Kvinnors deltagande						
2.2 Social dialog						
3. Miljö och klimat						
3.1 Stärkt motståndskraft						
3.2 Ökad institutionell kapacitet vattenresurser						
4 Grundläggande hälsa						
4.1 Barnadödlighet under 5 år						
4.2 Mödrahälsa						
4.3 SRHR						
4.4 Vatten, sanitet, hygien						
5. Konfliktförebyggande och resiliens						
5.1 Stöd till rohingya och lokalbefolkning						

¹ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

² Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

2. Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp: 1 900 MSEK	Utbetalat belopp hittills: 1079 MSEK	Antal insatser 2018: 53
---	--	-----------------------------------

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Under implementeringen av strategin från år 2014 har den makro-ekonomiska situationen i Bangladesh varit stabil, och fattigdomsreducering funnits högt upp på den politiska dagordningen. Parallellt har dock den politiska och demokratiska situationen försämrats. Sedan 2014 har allvarliga och systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter som inkluderar återkommande politiskt våld, våld mot kvinnor och kränkningar av yttrandefriheten ökat. Vidare har de höga urbaniserings- och industrialiseringstakterna och befolkningstätheten bidragit till Bangladeshs snabba miljöförstöring. Klimatförändringarna har varit tydliga och särskilt utmanande för kvinnor och flickor på landsbygden. Från hösten 2017 stod Bangladesh inför en av världens största flyktingkatastrofer, då ytterligare 700 000 rohingyas flydde in i landet från Myanmar.

Ekonomisk utveckling: Den fortsatta diversifieringen av ekonomin från jordbruk till tillverkningsindustri är en viktig utvecklingstrend under strategiperioden. Den ekonomiska utvecklingen, med en årlig tillväxttakt i bruttonationalprodukten som var uppe i över 7% år 2017³, har lett till att fattigdomen totalt sett minskat trots att inkomstklyftorna ökat. Tillväxten i textilsektorn gör att den sektorn står för 80 procent av exporten⁴. Vissa indikatorer, såsom genderbalansen inom utbildning, har också förbättrats.⁵ Däremot faller Bangladesh i rankingen från 2006 till 2017 när det gäller kvinnors deltagande och möjligheter på arbetsmarknaden.⁶ Ansträngningar måste därför göras för att identifiera policyåtgärder som ökar tillväxten, utan att öka inkomst- eller genderklyftorna. Bangladesh har hållit kursen för att uppnå status som "medelinkomstland" år 2024 och landet har visat ökat intresse för handelsutbyte med Sverige, Tyskland och EU i stort på både varu- och tjänsteområdet medan Kina är det land Bangladesh importerar mest ifrån. Detta skulle kunna innebära ett skifte från utvecklings-samarbete till bredare relationer. Biståndet kommer trots det att fortsätta vara viktigt den närmaste tiden för att tackla utvecklingsutmaningarna.⁷

Social utveckling: Indexet för mänsklig utveckling (Human Development Index, HDI)⁸ för 2017 rankade Bangladesh på plats 136 av 189 länder. Det reflekterar en långsam men fortsatt utveckling inom hälsa och utbildning samt per capitainkomst sedan 2014.⁹ Även om stora ojämlikheter mellan män och kvinnor inom utbildning, sexuell och reproduktiv hälsa, liksom egenmakt och lågt deltagande¹⁰ på arbetsmarknaden kvarstår, har läskunnigheten bland kvinnor fortsatt att öka mellan 2014 och 2016. Ett tecken på lågt intresse från regeringen att satsa på kvinnors hälsa är att nedgången i mödradödligheten¹¹ har planat ut sedan 2010 och nu är 176 per 100 000 levande födda vilket är långt från målet på 105¹² år 2020. Könsbaserat våld, delvis relaterat till de många barnäktenskapen, är fortsatt vanligt i Bangladesh och utgör ett allvarligt hot mot kvinnors säkerhet.¹³ År 2017 antog

³ World Bank Country Profile Bangladesh:

https://databank.worldbank.org/data/views/reports/reportwidget.aspx?Report_Name=CountryProfile&Id=b450fd57&tbar=y&dd=y&inf=n&zm=n&country=BGD

⁴ www.bgmea.com.bd/home/pages/Tradeinformation

⁵ IMF Country Report No 18/158. Bangladesh: 2018 Article IV Consultation. Staff Report, sid. 9.

⁶ Global Gender Gap Report. Bangladesh. Dhaka Tribune, 8th November 2017. Conflict Analysis, sid. 18.

⁷ Mirza Azizul Islam. Selected Macroeconomic issues: Theory and Practice. 2014, sid. 95.

⁸ HDI är ett sammantaget mått för långsiktig utveckling i tre grundläggande dimensioner: ett långt och friskt liv, tillgång till kunskap och en anständig levnadsnivå. UNDP.

⁹ UNDP 2018. Human Development Indices and Indicators: 2018 Statistical Update.

¹⁰ 19-21 %, ppt Dr. Ruchira icddr, b 2019-03-07

¹¹ MTIR of seventh Plan s. 17, ppt vid LCG 2018-10-07

¹² ibid

¹³ <https://data.unicef.org/country/bgd>

regeringen en lag för att minska antalet barnäktenskap¹⁴, men den innehöll en särskild klausul som tillåter flickor under 18 att gifta sig under ”särskilda förhållanden” såsom ”illegala” eller ”slumpmässiga” graviditeter. Det faktum att Bangladesh har den högsta andelen tonårsgraviditeter utanför Afrika söder om Sahara spår på bekymren.¹⁵

Politisk och institutionell utveckling: Sedan början av strategiperioden uppvisar Bangladesh en nedåtgående trend vad gäller politiska och medborgerliga rättigheter. En indikation på det är den bedömning som Freedom House gjort av övergripande politiska och medborgerliga rättigheter för år 2018 i vilken Bangladesh bara fick 45/100¹⁶. Kränkningar av mänskliga rättigheter har blivit allt vanligare, inklusive kränkningar av politiska och medborgerliga rättigheter såsom förtryck från staten, utomrättsliga mord, bristande respekt för rätten till liv, och systematiskt våld mot religiösa minoriteter och kvinnor. Dokumenterade kränkningar av mänskliga rättigheter begångna under 2018 kommer troligtvis att överstiga motsvarande siffra för 2017.¹⁷ Som en del i de utbredda attackerna mot civilsamhället, inklusive människorättsorganisationer, media, och regimkritiker har Bangladesh fortsatt att ta fram nya lagar som begränsar mänskliga rättigheter. Ett exempel är 2018 års ”Digital Security Act” som begränsar rätten att yttra sig fritt och arbeta med oberoende journalistik.¹⁸ Många observatörer, och oppositionella, hävdar att 2018 års parlamentsval saknade transparens och var odemokratiskt. Detta har lett till ökad polarisering mellan civilsamhället, media, och oppositionen å ena sidan och regeringsaktörerna å andra sidan. Under den senare delen av strategiperioden har civilsamhällesorganisationerna blivit allt mer försiktiga i sina aktiviteter och uttalanden.

Miljö och klimatförändringar: Bangladesh är ett av de länder i världen som är mest utsatta för både klimatförändringar och katastrofer¹⁹. Under strategiperioden har urbaniserings- och industrialiseringsstakten blivit allt snabbare och orsakat stor miljöförstöring. Föroreningar och utarmning av naturresurser har i sin tur haft negativa konsekvenser på den biologiska mångfalden och även på försörjningsmöjligheter för människor som lever under fattiga villkor. Bangladesh förlorar varje år cirka 3,4 procent av BNP²⁰ på grund av miljöförstöring i urbana områden²¹. Globalt är Bangladesh bland de länder som drabbats mest av föroreningar och andra miljöhälsorisker vilket orsakar nästan 28 procent av alla dödsfall²². Luftföroreningar är den ledande miljöriskfaktorn i alla sydasiatiska länder och nivåerna i Bangladesh är högst i regionen.²³ En nyligen publicerad forskningsrapport²⁴ visar att stigande temperaturer i Himalaya kommer att smälta minst en tredjedel av områdets glaciärer till slutet av seklet, även om världens mest ambitiösa klimatmål uppnås. Planerade infrastrukturprojekt i Indien kommer att påverka vattenresurser, ekosystem och befolkningen i regionen, inklusive i Bangladesh. Hållbara lösningar för gränsöverskridande vattenresurshantering är därför åter en politisk fråga i Bangladesh. Den ökade flodbankserosionen har inneburit att tusentals människor förlorat sin mark och sina hem varje år, vilket i sin tur är en ledande orsak till fattigdom och utanförskap. Särskilt kvinnor och flickor på landsbygden har drabbats hårt av klimatförändringarnas följder.

¹⁴ ”the Child Marriage Restraint Act”

¹⁵ Conflict Analysis, sid 19. Human Rights Watch, January 2018. UNFPA Bangladesh: <https://bangladesh.unfpa.org/en/topics/young-people-10>.

¹⁶ Freedom in the World 2019 utvärderade friheten i 195 länder och 14 territorier under 2018. Poängen beskriver två rankingar för politiska och medborgerliga friheter. Högre poäng representerar de mest fria förutsättningarna.

¹⁷ Conflict Analysis, sid. 7

¹⁸ Ibid, sid. 22

¹⁹ Bündnis Entwicklung Hilft and United Nations University 2016. World Risk Report 2016, sid. 49 och 11.

²⁰ Beräknat på år 2015 BNP. Världsbanken. 2018. ”Förbättrade möjligheter för ren och resilient tillväxt i urbana Bangladesh: Miljökonsekvensanalys 2018” Washington, DC, Världsbanken. Sida 3

²¹ Världsbanken. 2018. ”Förbättrade möjligheter för ren och resilient tillväxt i urbana Bangladesh: Miljökonsekvensanalys 2018” Washington, DC, Världsbanken, sid. 16

²² Världsbanken. 2018. ”Förbättrade möjligheter för ren och resilient tillväxt i urbana Bangladesh: Miljökonsekvensanalys 2018” Washington, DC, Världsbanken, sid. 8

²³ Världsbanken. 2018. ”Förbättrade möjligheter för ren och resilient tillväxt i urbana Bangladesh: Miljökonsekvensanalys 2018” Washington, DC, Världsbanken. Sida 8

²⁴ ICIMOD, HIMAP and Springer Open. 2019. The Hindu Kush Himalaya Assessment: Mountains, Climate Change, Sustainability and People (2019)

Under perioden har det blivit allt tydligare att kvinnor i lägre uträkning än män har tillgång till mark och andra resurser samt att de inte deltar i beslutsfattande organ i samma utsträckning som män. De har sin rörelsefrihet kringskuren och färre möjligheter till försörjning tillsammans med en stor vårdnadsroll, vilket lett till en större utsatthet för dem i katastrofsituationer²⁵. Bangladesh hade tidigt nationella strategier för klimatanpassning och för att minska katastrofrisker men behöver implementera dessa tillsammans med en ökad integrering av jämställdhet. Gränsöverskridande effekter av vattenresursförvaltningen i Indien har under perioden varit en viktig faktor för tillgången till vatten, fiske och försörjningsmöjligheter i Bangladesh. Konkurrens om begränsade resurser och den resulterande socio-ekonomiska osäkerheten tillsammans med klimatförändringarnas negativa effekter fortsätter att bidra till en ökad konfliktrisk i ett längre perspektiv. Till det ska läggas inflyttningen av ungefär en miljon flyktingar i ett område som redan är ett av de mest utsatta för klimatförändringar och naturkatastrofer.

Den humanitära utvecklingen: The Global Climate Risk Index (CRI) rankar Bangladesh som det fjärde mest utsatta landet för klimatförändringar. Trots förbättringar och ökad kapacitet i katastrofriskreducering leder stormar, översvämningar, jordskred och saltvatteninträngning till stor förödelse som kräver humanitära insatser varje år. En tredjedel av Bangladesh är sårbar för kustpåverkad översvämning. Genom att Bangladesh är mottagare av flera stora projekt från den gröna klimatfonden har frågan fått utökat utrymme. Situationen för rohingyaflyktingarna i lägren i södra Bangladesh har överskuggat andra kriser och katastrofer i Bangladesh under de senaste 18 månaderna. Rohingyas har under årtionden levt under systematisk diskriminering och våld samt statslöshet i delstaten Rakhine i Myanmar. Förföljelsen har tvingat kvinnor, flickor, pojkar och män att fly till Bangladesh under många år, med större flyktingströmmar efter våldsamma attacker 1978, 1991–1992 samt 2016. I augusti 2017 utlöstes dock den överlägset största och snabbaste flyktingströmmen till Bangladesh då uppskattningsvis 745 000 rohingyas – inklusive mer än 400 000 barn — flydde till Cox's Bazar. De omedelbara orsakerna till deras flykt beskrevs av den av FN-bemyndigade oberoende internationella undersökningen om Myanmar som "utbredda och systematiska angrepp på civila, inklusive mord, fängelsestraff, försvinnanden, tortyr, våldtäkt, sexuellt slaveri och andra former av sexuellt våld, förföljelse [samt] förtryck och diskriminering som också kan hänföras till brottet apartheid."

Situationen i flyktinglägren är i nuläget relativt stabil, med hjälp av massivt internationellt bistånd och acceptans från Bangladesh, men är inte hållbar på längre sikt. Utmaningar såsom försörjning, utbildning, rörelsefrihet, samt tillgång till bränsle och dricksvatten är exempel på frågor som saknar svar på längre sikt. Kvinnor och tonårsflickor tillhör de allra mest utsatta, vilket delvis beror på diskriminerande genderroller som existerade redan före flyktingkrisen.

Bangladesh regering har hittills fått relativt generöst stöd från det internationella samfundet. Dessvärre är skadorna på ekosystemen i och omkring lägren omfattande, bland annat på grund av användningen av träd för ved som bränsle. Även kraftigt ökade behov av vatten medför risker för lokalsamhällena i Cox's Bazar och även för samhällena nedströms.

Utgiftstrycket kan komma att öka i framtiden då stora utmaningar kvarstår. Exempelvis riskerar områdena kring lägren att bli översvämmade eller drabbas av jordskred. Relationerna med värdbefolkningen och att förse både flyktingar och värdbefolkning med grundläggande social service och infrastruktur, är andra utmaningar.²⁶ Trots motsatta påståenden kommer Bangladesh behöva förbereda sig på att flyktingarnas närvaro kan bli långvarig. Detta kan leda till ökade politiska spänningar, särskilt som rohingyas rättigheter i Bangladesh oundvikligen kommer att ifrågasättas.²⁷

²⁵ Alston, Margaret. Kvinnor och klimatförändringar i Bangladesh. 2015, sid. 10

²⁶ IMF Building a Strong and Inclusive Economy, juni 2018. <https://www.imf.org/en/News/Articles/2018/06/06/NA060818-Bangladesh-Building-A-Strong-Inclusive-Economy>

²⁷ Conflict Analysis, sid. 32.

2.2 Perspektiven

De fem perspektiven; rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling, samt integrerat miljö- och klimatperspektiv, jämställdhets- och konfliktperspektiv i utvecklingssamarbetet är utgångspunkten för implementeringen av strategin. När Bangladesh strävar efter att bli ett medelinkomstland spelar utvecklingssamarbetet en viktig roll genom att peka på att den ekonomiska framgången också behöver nå de grupper som är mest utsatta, utifrån ett multidimensionellt fattigdomsperspektiv. Ökad fokus har under det senaste året lagts på fattigdomsperspektivet och att inte lämna någon utanför och arbetet med en multidimensionell fattigdomsanalys har påbörjats. Perspektiven är centrala i implementeringen av strategin, genom beredning och uppföljning i fält och i dialogen med partners.

Ambassaden strävar efter att arbeta konfliktkänsligt i den föränderliga och komplexa kontexten med ökande motsättningar och konflikter på olika plan. Inte minst är detta väsentligt inom ramen för Nexus-arbetet mellan det humanitära och långsiktiga utvecklingssamarbetet i Cox's Bazar där riskbedömningar är centrala. I beredningar av nya insatser förs en dialog om hur projekten kan innehålla fredsbyggande komponenter. Även den uppdaterade konfliktanalysen utgör ett stöd i ambassadens kontinuerliga analys, samt i dialogen med partners som uppmanas återge risker för bland annat konflikter och genderobalans.

I stort sett samtliga insatser i portföljen adresserar rättighetsperspektivet från design till implementering. Dessutom har ambassaden beställt en flerårig studie för att bedöma hur nuvarande partners från civilsamhället konkret arbetar med jämställdhet, samt om de kontinuerligt använder sig av ett rättighetsperspektiv och i så fall hur. Varje år presenterar konsulterna till studien rekommendationer som ska förbättra såväl partners som ambassadens arbete.

Ambassaden har strävat efter att öka antalet insatser som har jämställdhet som huvudsakligt mål och antalet insatser som integrerar jämställdhet. Under 2018 har ambassaden skärpt fokus ytterligare genom en proaktiv dialog med partners under förberedelser, beredning och uppföljning av insatser. Under perioden har ambassaden aktivt bjudit in partnerorganisationer som tillsammans med rådgivare från Sidas huvudkontor bedömer hur genderfokus kan stärkas i såväl pågående som nya insatser. Ambassaden har också under perioden stärkt det interna arbetet inom området genom intern kapacitetsutveckling och tydligare rutiner.

Andelen insatser som har miljö som huvudsyfte har ökat under de senaste åren från 29 procent 2016 till 36 procent 2018²⁸. Trenden för allmän integrering av miljö och klimathänsyn i insatserna har däremot sjunkit från 57 procent 2016 till 39 procent 2018²⁹. För att öka integrationen av miljö och klimat krävs en proaktiv dialog med partners både vid förberedelser och bedömningar av nya insatser såväl som under genomförandet. Ambassaden har fortsatt att stärka personalens kompetens internt.

År 2018 var deltagande och god samhällsstyrning det huvudsakliga målet³⁰ för 31 procent av portföljens avtalade belopp³¹, följt av gender med 27 procent och mödra- och barnhälsa med 13 procent. Konfliktförebyggande angavs som huvudsakligt mål för 12 procent av portföljens avtalade belopp men rapporterades som ett viktigt mål för 26 procent av portföljens belopp.

²⁸ BISI analysverktyg VP 2017 och 2018

²⁹ BISI analysverktyg VP 2017 och 2018

³⁰ Mätt med Sidas policymarkör i Sidas statistik

³¹ *ibid*

2.3 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten utgör: 12 procent	Strategins andel av det totala biståndet är 0,842 procent
De fem största givarna är: World Bank, Asian Development Bank, Japan, the United States and the United Kingdom	Sverige är den 10:e största givaren. Av EU:s medlemsstater är Sverige den 5:e största givaren.

Med en ekonomisk tillväxt på 6–7 procent per år har utvecklingssamarbetets andel av BNP minskat och Bangladesh är inte längre lika biståndsberoende. Det totala biståndet, inklusive lån, uppgår idag till ungefär 12 procent³² av Bangladesh statsbudget. De fem största givarna är Världsbanken, Asiatiska utvecklingsbanken, japanska JICA, USAID och brittiska DFID. FN-systemet representeras av flera organ och icke-traditionella givare såsom Indien, Kina och några Golfstater finns på plats. Det svenska utvecklingssamarbetet utgör ca 0,842 procent av det totala biståndet till Bangladesh.

Sverige har ett samarbetsavtal för pågående strategiperiod med en av finansministeriets avdelningar (Economic Relations Division, ERD) som är ansvarig för biståndseffektivitet och koordinering. Under 2018 var detta avtal det enda bilaterala biståndsavtalet mellan Sverige och Bangladesh. Konsultationer mellan Sverige och Bangladesh äger rum på ad hoc basis för att hålla ERD informerat.

Med syftet att förbättra givarkoordineringen och därmed öka biståndseffektiviteten samt för att öka Bangladeshs ägarskap är ambassaden engagerad i en intensiv dialog med ERD, FN och andra givare angående hur givarna kan bidra till att de globala hållbarhetsmålen uppnås i Bangladesh. Givar- och biståndskoordineringens huvudsakliga kanal är den lokala konsultativa gruppen (LCG) med månatliga möten ledda av FN:s landkoordinator för Bangladesh (UNRC). Målet för 2019 är att återuppliva LCG-strukturen med inriktning på de globala utvecklingsmålen och att öka effektiviteten i de tekniska arbetsgrupper som också ingår i LGC-strukturen. Ambassaden deltar via chefen för utvecklingssamarbetet i LGC:s exekutiva arbetsgrupp som förbereder mötena och representerar den vidare EU-kretsen (EU+). Givarkoordineringsmöten mellan Bangladeshs regering och utvecklingspartners äger rum i den utökade konsultativa gruppen som leds av ERD och där UNRC är medordförande. För första gången på två år hölls två sådana möten förra året. Ambassaden är också medlem av några av LGC:s tekniska arbetsgrupper men vissa av dessa har inte hållit något möte på mycket länge.

Den humanitära situationen i Cox's Bazar har lett till ökade kontakter och möten med andra givare, utvecklingspartners och myndigheter för att hitta mer långsiktiga lösningar för flyktingarna och lokalbefolkningen i området. Ambassaden interagerar också regelbundet med EU och ECHO. En översikt över givarna har gjorts och ska matchas mot lokala planer för arbetet.

Sverige bidrar till utvecklingen i Bangladesh både genom politisk dialog och konkreta aktiviteter i vilka Sveriges mervärde framförallt är att trycka på för mänskliga rättigheter, jämställdhet och kvinnors rätt till självbestämmande. Exempel på konkreta aktiviteter är att ambassaden har arrangerat seminarium om jämställdhet till vilket olika partners från såväl privatsektorn som civilsamhället bjudits in. Nyligen presenterades också en utställning som lyfte värdet av att vara hemma med sina barn, som pappa. Tillsammans med utställningen, där såväl svenska som bangladeshiska pappor fanns på bild, ordnades en paneldiskussion för att diskutera familjemannens roll som en del i att främja arbetet med jämställdhet. Vidare har ambassadören haft dialog med redaktörer från de stora mediehusen och även med regeringen tillsammans med andra HoM:s om den nya lagen – Digital Security Act. Ambassaden har också öppnat upp för diskussioner om hur kvinnors roll inom textilsektorn kan stärkas. I samarbete med Svenska Institutet förs en diskussion om arbetarnas

³² <https://data.worldbank.org/indicator/DY.ODA.ODAT.XP.ZS?locations=BD&view=chart>

rättigheter till en trygg arbetsplats. Ambassadören med kollegor för kontinuerligt upp värdet av jämställdhet och en demokratisk utveckling, inklusive i sina möten med regeringen.

2.4 Synergier med andra svenska strategier

Implementeringen av Sveriges Resultatstrategi för Bangladesh 2014-2020 hade 2018 bidragit till synergier med flera andra strategier. Ett tydligt exempel är synergien mellan det långsiktiga biståndet och det humanitära för att lindra den humanitära katastrofen för rohingya-flyktingarna. Ett beslut togs att välja ut tre strategiska fokusområden för svenska insatser ur både ett humanitärt och långsiktigt utvecklingsperspektiv. De tre områdena rehabilitering av ekosystem, förbättrad hälsa och skydd identifierades och de långsiktiga utvecklingsinsatser som beslutats bygger på Sveriges humanitära stöd inom dessa områden. T.ex. bidrog det humanitära biståndet till att lösa det omedelbara behovet av gas att laga mat på medan ett mer långsiktigt stöd för säkra tillgången till mat och matlagingsbränsle och minska miljöförstörelsen i berörda områden bereds.

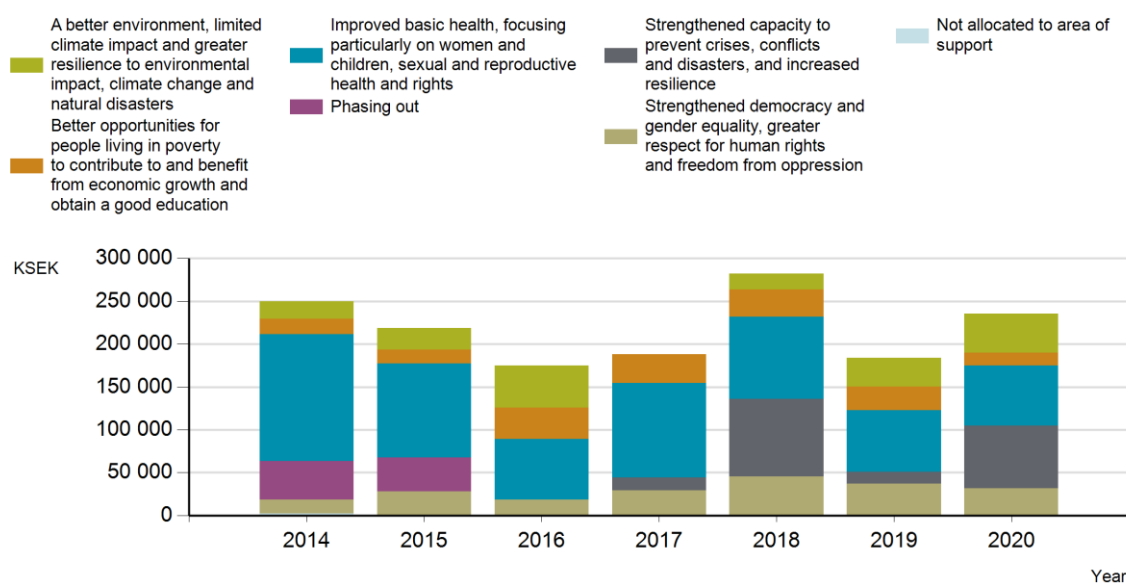
Andra exempel på synergier finns mellan stödområde 3 (hälsa) och strategin för forskningssamarbete genom samarbetet med institutet för hälsorelaterad forskning, icddr,b. Dessutom bidrar Sida's stöd till det WHO-baserade forskningsprogrammet TDR till förbättrad hälsovård i regionen, inklusive i Bangladesh, genom expertutbildning (på Brac-universitetet tillsammans med personal från icddr,b) inom implementeringsforskning. Institutet icddr,b bidrar med relevant evidens om hälsa i Bangladesh vilket i praktiken lett till minskad dödlighet av diarré och av sjukdomar som kan förebyggas med vaccin, och även till behandlingar till låg kostnad för användning i de fattigaste områdena. Kopplingar finns också till Strategin för kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som stöder Agenda 2030 för hållbar utveckling genom myndighetssamarbete, och genom deltagande av tjänstemän från Bangladesh i Sidas internationella kapacitetsutvecklingsprogram. Vidare finns kopplingar till Strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Myanmar genom rohingyakrisen, Strategin för Sveriges regionala utvecklingssamarbete i Asien och Oceanien, liksom till Strategin för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället. Slutligen vägleder även Strategin för Sveriges utvecklingssamarbete avseende arbetet med de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer stödet till Bangladesh.

3 Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Genomförandet under 2014-2018 av Resultatstrategin för Bangladesh 2014-2020 ligger i linje med Bangladesh nationella utvecklingsmål. Relevanta resultat, några av vilka beskrivs nedan, har uppnåtts inom alla stödområden. Stödområdet för miljö och klimat har inte riktigt nått upp till önskade volymer men fler insatser planeras. En extern faktor som påverkar strategiuppfyllandet negativt och som alla insatser behöver förhålla sig till är den utbredda korruptionen.

Diagram 1. Avtalade belopp per stödområde för hela strategiperioden

Vad gäller avtalspartners utgör FN 44³³ procent av portföljen följt av Världsbanken och internationella civilsamhällesorganisationer som står för 14³⁴ procent vardera. Stöd till den akademiska världen eller tankesmedjor uppgår till 10³⁵ procent och det nationella civilsamhället står för 6,5³⁶ procent medan privatsektorn och direkt samarbete med myndigheter utgör mindre än en procent vardera. Andelen stöd till multilaterala organisationer kommer att öka betydligt under 2019 till följd av avtalen som är relaterade till rohingyakrisen. Alla insatser utgörs av bidrag. Det är hög sannolikhet att insatsernas mål uppnås. Sidas bidrag till utveckling i Bangladesh kompletterar i hög grad andra givares insatser.

³³ Utdrag ur Sida:s statistik med blankett P4 den 22:a december 2018

³⁴ ibid

³⁵ ibid

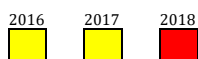
³⁶ ibid

3.1 Stödområde 1: Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck

Mellan åren 2014 och 2018 har Bangladesh varit politiskt instabilt vilket minskat möjligheterna till en demokratisk utveckling med ökad respekt för mänskliga rättigheter. För att bemöta den negativa trenden har Sida under dessa år valt att öka stödet till fler aktörer inom området, och prioritera icke-statliga organisationer.

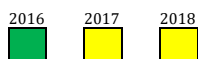
3.1.1 Mål 1.1 Stärkt kapacitet att utöva demokratisk samhällsstyrning, med fokus på transparens och korruption.

Strategi mål

Utvecklingen mot strategimålet bedöms gå bakåt. Trots att Bangladesh de senaste fem åren har fått stort stöd från andra givare för att stärka kapaciteten hos institutioner, såväl statliga som icke-statliga, att bli mer transparenta och mindre korrupta, fortsätter korruptionen att vara en stor utmaning. I Transparency Internationals index har Bangladesh under perioden fått ca 26 av 100 (där 100 är helt fritt från korruption)³⁷. Viktiga institutioner – som anti-korruptions- och valkommissionen – betraktas som politiserade och korrupta. Under de två valen 2014 och 2018 har demokratiska normer såsom jämlikhet, politisk frihet och rättsstatsprincipen, enligt observatörer, inte uppfyllts. Många röster från organisationer, opposition och individuella medborgare hävdar att valen var orättvisa och resultaten riggade. Våld förekom runt valdagarna. Parallellt med regeringens auktoritära metoder har hot och attacker mot journalister och bloggare från religiösa extremistiska grupper också begränsat utrymmet för civila och politiska rättigheter. Vidare fick den nya lagarna om utländskt stöd ”Donations Regulatory Act 2016”³⁸ och ”Digital Security Act” stora konsekvenser för civilsamhällets organisationer och har i praktiken minskat yttrandefriheten.

Portfölj

Insatserna i portföljen som syftar till stärkt kapacitet att utöva demokratisk samhällsstyrning syftar främst till ökad transparens och till att motverka korruption och avtalsparter kommer framförallt från det civila samhället. En avgörande faktor för en demokratisk utveckling är medborgarnas medverkan vilket också har en central plats i den aktuella portföljen. För att öka medborgarnas medvetenhet om och deltagande i antikorrupsionsarbetet har Sida bl.a. gett kärnstöd till Transparency International Bangladesh, TIB.³⁹ Organisationen har genom olika aktiviteter ökat medvetenheten och korrupsionsbekämpningen hos gemene man, organisationer och makthavare. Fokusområden har varit strategins tematiska områden såsom hälsa och klimatförändringar. En stor del av aktiviteterna har handlat om att stärka lokal samhällsstyrning för att göra den så inkluderande och transparent som möjligt. Exempelvis har TIB vänt sig till lokala sjukhus där patientens tillgång till hälso- och sjukvård varit i fokus liksom den interna organisationen där metoder för rekrytering och löner skärpts för ett jämlikare system. TIB har också engagerat sig i den nationella budgetprocessen, vilket till exempel resulterat i att allmänheten fått tillgång till klimatbudgeten. TIB:s årliga ”Parliament Watch” rapport har lett till het debatt och TIB har fått stark kritik från regeringen vilket tidvis försvårat organisationens arbete. Sida bedömer att ett fortsatt stöd till organisationen skulle kunna fokusera på att involvera fler städer samt ungdomar. Vidare skulle TIB kunna utforska affärsintegritet.

³⁷ <https://www.transparency.org/country/BGD>

³⁸ <http://www.icnl.org/research/library/files/Bangladesh/FDVA.pdf>

³⁹ TIB, ID: 51060025

En annan viktig aktör för att bekämpa korruption är media. Sida har från 2017 bidragit till ett projekt som syftar till att öka kompetensen hos redaktioner i undersökande journalistik och för deras egen säkerhets skull förbereda dem för granskningar av korruption. Ytterligare en viktig ingång för arbetet med ökad transparens och för anti-korruptionsarbetet är Sidas stöd till hälsosektorn.

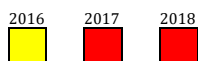
Genom åren har Sverige också tillsammans med Danmark och Schweiz gett stöd till UNDP som i sin tur involverat och stärkt Bangladeshs kommission för mänskliga rättigheter för att förvalta och förbättra det nätverk av aktörer som finns inom området. En viktig aktivitet under 2017 och 2018 har varit då UNDP samlat organisationer och institutioner för att ge svar på Bangladesh översyn och dialog med FN:s råd för mänskliga rättigheter (Universal Periodic Review to Human Rights Council). De olika aktörernas syn på Bangladeshs internationella och nationella åtaganden är en bra utgångspunkt för prioriteringar och samarbeten i det fortsatta utvecklingssamarbetet.⁴⁰ UNDP har dessutom arbetat med brottsbekämpande organ som polisen, vilket ambassaden ska följa upp för att se om det finns utrymme för förbättringar och utveckling.

Eftersom stödet inom det här området mestadels gått till FN och icke-statliga organisationer utforskade ambassaden under 2016 möjligheterna för ett statistikprojekt inom ramen för myndighetssamverkan. Efter en förstudie utformades ett samarbete mellan Statistiska Centralbyrån, SCB och Bangladesh Bureau of Statistics. Detta kan ses som en pilot då det är första gången på länge som Sverige arbetar nära regeringen i Bangladesh.⁴¹ Erfarenheterna från detta myndighetssamarbete blir viktiga för den resterande delen av strategiperioden och för att överväga om liknande projekt skulle kunna vara del av ett bredare samarbete framöver.

Överlag bedömer Sida att portföljen är mycket relevant men att det är svårarbetat, inte minst i ljuset av den demokratiska tillbakagången och den höga korruptionsnivån.

3.1.2 Mål 1.2 Stärkt kapacitet hos offentliga institutioner att motverka våld mot kvinnor.

Strategimål

Insatser för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor är en prioritering i det svenska utvecklingssamarbetet med Bangladesh och av landet själv. Under 2015 genomförde den bangladeshiska regeringen en nationell undersökning tillsammans med UNFPA för att få bättre statistik som utgångspunkt för åtgärder. Undersökningen visade att två tredjedelar av gifta kvinnor i landet någon gång upplevt våld av sin partner. Mer än hälften har upplevt det de senaste 12 månaderna.⁴² Konflikter på grund av fattigdom, religiösa traditioner och det patriarkatiska ojämlika samhället är några av orsakerna till våldet. En annan utmaning är barnäktenskap. Omkring 66 procent av bangladeshiska flickor är gifta före 18 års ålder.⁴³ I allmänhet anses en ung flicka vara en börda för familjen och flickor ses som mindre värda än pojkar. Den nya lagen om barnäktenskap 2017 öppnar för att ett barn kan gifta sig "under speciella omständigheter". Det går dock inte att komma ifrån att Bangladesh under toppmötet "Girl Summit 2014" har åtagit sig att se till att barnäktenskap helt upphört år 2041.

Ytterligare en stor utmaning för kvinnors rättigheter är sexuella trakasserier och missbruk av makt för sexuellt utnyttjande. En nyligen publicerad rapport med intervjuer av kvinnor som arbetar i

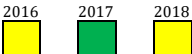
⁴⁰ <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/upr/pages/basicfacts.aspx> . Dokumenten "Summary of stakeholders' (29) submission" ger en bra överblick. : Human Rights Council Working Group on the Universal Periodic Review Thirtieth session 7-18 May 2018, "Summary of Stakeholders' submissions on Bangladesh" - A/HRC/WG.6/30/BGD/3

⁴¹ Statistics Bangladesh ID: 51060063

⁴² Report on Violence Against Women (VAW) Survey 2017, Bangladesh Bureau of Statistics med stöd av UNFPA

⁴³ https://www.unicef.org/bangladesh/children_4866.html

textilfabriker visar att 26 procent av 429 intervjuade känner sig otrygga på grund av sina manliga kollegors eller chefers attityder och beteenden.⁴⁴

Portfölj

Portföljen av insatser som syftar till stärkt kapacitet hos offentliga institutioner att motverka våld mot kvinnor har multilaterala och internationella organisationer som avtalsparter. Insatser har gjorts för att få kvinnor att höja sina röster och kräva sina rättigheter.⁴⁵ Genom UN-Women har en rad aktiviteter genomförts och en av dessa har förbättrat miljön för unga kvinnor vid universiteten. Andra har stärkt lokala organisationers kapacitet att bekämpa våld mot kvinnor och statliga institutioner att ta itu med problemen och genomföra domstolsdirektivet om sexuella trakasserier.

År 2017 beslöt Sida att ytterligare öka volymandelen av portföljen som går till gender-relaterade insatser. Plan International⁴⁶ och Manusher Jonno Foundation⁴⁷ valdes då till nya samarbetspartners. Plan International Bangladesh startade sin insats med den lokala partnern Rangpur-Dinaipur Rehabilitation Services i Kurigram för att bidra till distriktets plan att radikalt minska antalet barnäktenskap. Programmet med Manusher Jonno Foundation utformades för att förbättra kunskapen om jämställdhet, även integrerat genom aktiviteter för klimatanpassning. Inom programmet stödjer i dagsläget paraplyorganisationen 17 olika lokala organisationer runt om i landet, så att de metodiskt kan driva sina egna förslag till lösningar.

Sida bedömer att portföljen är på rätt väg och relevant. Arbetet inom detta område har många utmaningar på grund av starka traditioner och ett konservativt patriarkaliskt samhälle. Det är grundläggande att Sida tillämpar ett konfliktkänsligt perspektiv och stöder de som är villiga till förändring i samarbete med andra intressenter. Det kan vara nyckelaktörer såsom religiösa ledare, lärare, mammor och pappor samt unga män – förutom unga kvinnor som alltid står i fokus.

3.1.3 Mål 1.3 Stärkt kapacitet hos det civila samhället att verka för ökat ansvarsutkrävande och bidra till kunskap om demokrati, jämställdhet inklusive våld mot kvinnor, och mänskliga rättigheter.

Strategimål

Detta mål är starkt kopplat till de andra målen och den tidigare beskrivna kontexten för delmålet⁴⁸. I en ideal värld finns det tre pelare för den bangladeshiska medborgaren att luta sig mot för ansvarsutkrävande och jämlikhet: Oberoende statliga institutioner, rättsvärdande instanser och övervakningsinstanser såsom en nationell kommission för mänskliga rättigheter. Inte desto mindre är kunskapen hos bangladeshier låg om dessa institutioners roll, liksom förtroendet för deras arbete.

Medierna är en annan viktig aktör för medborgarna att sätta sin tillit till. Det har sagts att Bangladesh har en tradition av relativt fri press, och ett brett utbud av mediehus är idag verklighet. Tidningar, radiokanaler och 23 privata satellit-tv-stationer liksom tre statliga tv-stationer har en nyckelroll för att påverka politik och samhälle. Det har under hela strategiperioden funnits utrymme för åsikter, men rädslan för att föra fram kritik och granskningar har blivit större under perioden, särskilt sedan Digital Security Act antogs 2018. Denna lag har även påverkat det civila samhället i Bangladesh som också

⁴⁴ Study Report on Sexual Harassment at Workplace, utförd för Manusher Jonno Foundatio, sid. 16. Rapporten hänvisar till många lagar i Bangladesh för att bekämpa genderbaserat våld under strategiperioden men som varken är välkända eller används.

⁴⁵ UN-Women, ID: 52170008

⁴⁶ Plan International, ID: 51060061

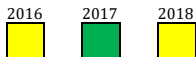
⁴⁷ Manusher Jonno Foundation, ID:52170021

⁴⁸ I nuvarande strategi benämnt "delmål".

börjat tveka att föra fram kritik, vilket redan blev tydligt under 2016 med lagen om utländskt stöd. Även om det finns kopplingar mellan mediehus eller organisationer och de politiska blocken, bedömer Sida det som viktigt att följa och stödja deras arbete tillsammans med andra givare.

Då situationen inte har förbättrats sedan 2014 och begränsningar genom nya lagar minskat det demokratiska utrymmet, bedömer Sida att utvecklingen går bakåt i förhållande till strategimålet.

Portfölj 2016 2017 2018

Under strategiperioden ökade Sida sina insatser för att stärka kapaciteten hos det civila samhället och ingick ett flertal nya avtal för att stärka arbetet med kvinnors rättigheter. Exempelvis startade ambassaden ett nytt samarbete med Bangladesh Mohila Parishad, BMP,⁴⁹ en strategisk och välrenommerad nationell rättighetsorganisation med fokus på kvinnor. Organisationen arbetar för att skydda och främja kvinnors rättigheter med inriktning på deras möjlighet att delta mer i politik och påverkansarbete.

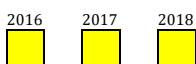
Då journalister blivit mer hotade och mediavärlden pressats av regering och affärsintressen gick Sida in med ett stöd för ett medieprojekt 2017. Ett samarbete formades mellan Svenska Medieinstitutet Fojo och Management and Resources Development Initiative, MRDI, för att stärka mediahusens och journalisternas kunskap om undersökande journalistik. En förstudie visade att få redaktioner arbetar med granskningar och kvalitativa undersökningar även om själva medielandskapet i Bangladesh haft en bra journalisttradition.⁵⁰ Projektet har hittills arbetat såväl på teoretisk nivå, som med konkret produktion och i skrivande stund har drygt 50-tal artiklar och TV-inslag producerats med teman som effekter av klimatförändringar och vanskötsel i den offentliga sektorn. Under senhösten 2018 var projektet tvunget att ta en paus från att ge journalister praktiska stöd och råd i produktion eftersom miljön blev mer hotfull före och under valet. Produktionerna planeras återupptas våren 2019.

Sida bedömer att insatserna är relevanta för att stärka ansvarsutkrävandet och för att öka respekten för mänskliga rättigheter. Det finns dock skäl att verka försiktigt och ha en noggrann uppföljning tillsammans med partners, men även i koordineringen med andra givare.

3.2 Stödområde 2: Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk tillväxt och erhålla god utbildning

3.2.1 Mål 2.1 Stärkta förutsättningar för kvinnor att delta på arbetsmarknaden

Strategimål 2016 2017 2018

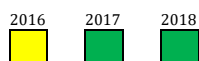
Den övergripande utvecklingen inom det här stödområdet är positiv med ökade möjligheter till arbetstillfällen och ökad kompetens hos kvinnliga arbetstagare, men ökningen av kvinnors faktiska andel av arbetskraften har bromsat in.⁵¹ Bangladesh regering har dock genomfört flera viktiga reformer och initiativ för att öka kvinnornas anställningsbarhet.⁵² Utvecklingen går dock långsamt och patriarkala strukturer och sociala normer som barnäktenskap och våld mot kvinnor hindrar fortfarande kvinnor från att fullt ut delta på arbetsmarknaden.

⁴⁹ Bangladesh Mahila Parishad, BMP, Insats ID:52170035

⁵⁰ Fojo, Insats ID: 51060062 och Baseline and Inception studies, Fojo Media Institute, February 2017, sid. 13.

⁵¹ Global Gender Gap Report. Bangladesh. Dhaka Tribune, 8th November 2017. Conflict Analysis, sid. 18

⁵² Den senaste Labour Force Survey 2016–2017 bekräftar trenden med kvinnors ökade deltagande på arbetsmarknaden (36,3 procent jämfört med 35,6 procent under år 2015–2016), men arbetskraften förblir i stort manligt dominerad.

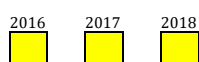
Portfölj

FN-organ och internationella organisationer har varit de viktigaste avtalsparterna i arbetet att stärka förutsättningarna för kvinnor att delta på arbetsmarknaden. Under strategiperioden har portföljen strävat mot att främja inkluderande ekonomisk tillväxt med särskild inriktning på kvinnors egenmakt, marknadssystem och utveckling av den privata sektorn. Några insatser som beslutats under tidigare strategiperiod och nu fasats ut har även under denna period bidragit till att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. T.ex. har ett av ILO:s kompetenscentrum i samarbete med H&M skapat över tre tusen kvalificerade arbetstillfällen inom textilindustrin genom att utveckla en standard för kompetenscertifiering av textilarbetare.⁵³ Över tusen kvinnliga mellanchefer inom textilsektorn har utbildats i arbetsmiljö, hälsa och säkerhet.⁵⁴ Ett partnerskap mellan företag inom mejerisektorn har visat att en värdekedjemodell med både samordning och utbildning kunde göra kommersiell mjölkproduktion lönsam för tiotusen fattiga mjölkbönder, varav över tre tusen är kvinnliga bönder, som nu arbetar med moderna jordbruksmetoder.

Kvinnors ekonomiska egenmakt har även stärkts genom ett relativt nytt stöd till små och medelstora företag som drivs av kvinnor.⁵⁵ Inom projektet har cirka 2 500 kvinnor fått stärkt kompetens om hur privata företag fungerar vilket ökat deras anställningsbarhet. Aktiviteter har också genomförts för att förbättra kvinnors arbetsvillkor genom att öka deras kunskap om sina rättigheter och involvera företagsledare för att förbättra arbetsvillkoren vilket gör att de anställda väljer att stanna kvar längre hos arbetsgivaren.⁵⁶ Nuvarande portfölj håller på att kompletteras med projekt som ska förbättra möjligheterna till produktiv sysselsättning för de allra fattigaste och i klimatutsatta områden och kopplingar till demokrati och mänskliga rättigheter undersöks.

Sammanfattningsvis är portföljen liten men relevant i förhållande till målet för strategin och resultaten är på rätt väg och nya insatser är under beredning.

3.2.2 Förbättrad dialog mellan arbetsmarknadens parter

Strategimål

Bangladesh har förbundit sig till ett antal internationella konventioner om mänskliga rättigheter som innehåller skrivningar om att förbättra arbetstagarnas rättigheter såsom mötesfrihet, rätten att organisera sig och rätten till kollektiva förhandlingar. Textilarbetarna och deras fackföreningar har blivit allt starkare även om mycket återstår för att deras rättigheter ska respekteras fullt ut. Textilindustrin har varit den snabbast växande sektorn i Bangladesh under denna period. Arbetsförhållanden är dock fortfarande en utmaning i branschen.

Sedan Rana Plaza kollapsade år 2013 i Dhaka med många döda och skadade⁵⁷ har regeringen i Bangladesh beslutat om flera nya initiativ för att stärka arbetstagarens säkerhet och rättigheter och ingår i flera partnerskap. Ett exempel är ”Accord” som är ett oberoende, juridiskt bindande, avtal mellan företag och fackföreningar för att åstadkomma bättre brand- och byggsäkerhet inom textilsektorn. Global Compact är ett annat initiativ genom vilket ILO, USA, Kanada och EU samarbetar för att arbetstagarnas rättigheter ska respekteras, byggnader förbättras och arbetarnas

⁵³ Completion Report of COE for RMG Project 2018

⁵⁴ Completion Report of B4D ISC Sustainability Managers Project, 2018

⁵⁵ Insats nr. 52170023, ”Women's Economic Empowerment through Strengthening Market Systems”, avtalsbelopp 65,2 miljoner Skr under 2016-2021.

⁵⁶ Progress Report of WEESMS Project 2018

⁵⁷ Tansy, Hopkins (23 April 2015). ”Reliving the Rana Plaza factory collapse: a history of cities in 50 buildings, day 22”. The Observer. London: The Guardian. Nedladdad 22 juni 2017

säkerhet och hälsa ökas genom ansvarsfullt företagande. 2015 gick Bangladesh med i Global Deal, ett initiativ som leds av ILO och OECD med syfte att komma tillrätta med globala utmaningar på arbetsmarknaden så att alla ska kunna ta del av ekonomisk tillväxt. Ytterligare ett initiativ har H&M som en drivande aktör: Action Collaboration Transformation, ACT genom vilket H&M och 20 andra europeiska företag för märkeskläder arbetar under samordning av Industri All för att införa breda kollektivavtal inom textilsektorn.

Fackföreningsrörelsen i Bangladesh är delvis politiserad och den inledande delen av strategiperioden har kantats av fängslanden av fackföreningsföreträdare. Under den senare delen av strategiperioden har Bangladesh regering tagit ett större ansvar vilket lett till bättre möjligheter för fackföreningar, men i praktiken arresteras fackliga ledare fortfarande. Det finns många mäktiga aktörer som Bangladesh Garment Manufactures and Exporters Association, BGMEA och Bangladesh Knitwear Manufacturers Exporters Association, BKMEA och Bangladesh Employers Federation, BEF som måste vara en del av utvecklingen och övertygas om affärsfördelarna med att ha starka fackföreningar.

Sida bedömer att utvecklingen mot strategins mål delvis går framåt, men i mycket långsam takt.

Det svenska utvecklingssamarbetet som syftar till förbättrad dialog mellan arbetsmarknadens parter har koncentrerats till textilindustrin givet de arbetsmarknadsrelaterade utmaningarna i sektorn under strategiperioden.

Ett exempel är avtalet med ILO med inriktning på förbättrade arbetsmarknadsrelationer och social dialog på nationell, industri och fabriksnivå, kopplat till Global Deal-initiativet⁵⁸ med fokus på textilsektorn. Målet är att etablera strukturer för att förbättra dialogen mellan arbetsgivare och arbetstagare kring anställningsförhållanden och arbetsmiljö. Sverige samfinansierar projektet tillsammans med Danmark och under 2018 stärktes samarbetet mellan de nordiska länderna. Sida har också, tillsammans med ILO, genomfört en dialog med staten, arbetsgivarna, arbetstagarna och multinationella företag (bl.a. H&M) kring utmaningar i projektet som sammanföll med Bangladeshs åtaganden i Global Deals flaggskeppsrapport. Dialogen byggde också vidare på EU:s granskning av Bangladeshs åtnjutande av handelspreferenser under Everything But Arms (EBA). Hittills har projektet lett till en något bättre förståelse från arbetsgivares sida för fördelarna med den sociala dialogen eftersom den också omfattar diskussioner om produktivitetssökningar. Målet är att strukturer för social dialog ska etableras på ca 300 fabriker – en nivå som möjliggörs genom samarbete med globala brands. Över 800 personer (knappt hälften kvinnor) har utbildats inom områden såsom hantering av klagomål, fackliga rättigheter etc.⁵⁹ Förhoppningen är att projektet blir en modell för social dialog inom textil- och andra industrier. För att nå dit behövs dock ett starkare ägarskap från regeringen och engagemang från arbetsgivarsidan (fabriksägarna).

Sida bedömer att relevansen av portföljen med detta projekt är god men att en stark koppling till andra givare och aktörer är nödvändig, för att öka takten och för att stärka ett helhetsperspektiv mellan politik och utveckling, eftersom genomförandet av insatsen nu har gått alltför långsamt.

⁵⁸ <http://www.theglobaldeal.com/>

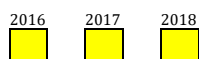
⁵⁹ SDIR Projekt ID 52170019: Uppdatering från november 2018

3.3 Stödområde 3: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

3.3.1 Mål 3.1 Stärkt motståndskraft och förbättrad anpassningsförmåga mot klimatförändringar, miljöpåverkan och naturkatastrofer i utsatta områden, inklusive stärkta katastrofhanteringssystem.

Strategimål

Bangladesh regering har investerat i skydd av ekologiskt viktiga områden. Finansdepartementet och ministeriet för miljö, klimat och skog driver utvecklingen av policys men utmaningar kvarstår, framförallt med effektivt genomförande. Bangladesh behöver stärka regelverk och institutionell kapacitet för att hantera klimatanpassning och negativ miljöpåverkan samt höja allmänhetens medvetenhet och ansvarsutkrävande. Dessutom krävs mer samordning mellan myndigheter inom detta område. Kapaciteten för tillsyn och utvärdering är svag, utan tillräcklig tillgång till data och statistik, vilket gör det svårt att bedöma framsteg på miljö- och klimatområdet. Det finns också luckor i arbetet med att integrera finansieringsmekanismer för klimatförändringar i nationell planering och budgetering. Bangladesh har dock gjort betydande framsteg de senaste åren när det gäller beredskap och katastrofhantering vilket lett till minskade skador och färre förluster av människoliv. Detta har varit möjligt tack vare effektiva varningssystem och anpassningsåtgärder. Det civila samhället och den akademiska världen är nyckelaktörer som arbetar lokalt och nationellt för att förbättra miljön och stödja klimatåtgärder. Trots omfattande satsningar rankas Bangladesh enligt Climate Risk Index på plats nio av världens mest utsatta länder för klimatförändringar. Enligt Världsbanken⁶⁰ förväntas klimatförändringarna minska Bangladeshs jordbruksproduktion med 3,1 procent per år, vilket motsvarar en total förlust på 36 miljarder dollar under perioden 2005-2050.

Bedömningen av utvecklingen i kontexten i förhållande till strategimålet är att landet delvis går i önskad riktning både när det gäller internationella och nationella åtaganden, samt förmåga och vilja att ta itu med frågor som rör miljö- och klimatförändringar. För att utveckla redan gjorda framsteg behöver åtgärder tas kring kapacitetsutveckling, förbättrad samordning mellan olika aktörer och förbättrade tillvägagångssätt för uppföljning och utvärdering. Dessutom måste den nationella budgetplaneringen innehålla finansiering för åtgärder mot klimatförändringens konsekvenser.

Portfölj

Ambassaden har en bred portfölj som syftar till förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft vilken genomförs av FN, myndigheter och en lokal organisation. Portföljen bidrar till ökad motståndskraft mot klimatförändringar, miljöpåverkan och naturkatastrofer i utsatta områden samt insatser för vatten och sanitet i urbana miljöer. Ett konkret exempel är stödet till det nationella resiliensprogrammet (NRP)⁶¹, som baseras på erfarenheterna från UNDP:s omfattande katastrofhanteringsprogram⁶² finansierat av Sverige. Kvinnor och flickor i Bangladesh påverkas oproportionerligt före, under och efter katastrofer på grund av bestående ojämlikheter mellan könen, könsdiskriminering och våld som ofta förvärras under naturkatastrofer. NRP kommer stärka det nationella katastrofhanteringssystemet och integrera jämställdhet.

⁶⁰ Climate Change Knowledge Portal, <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/bangladesh>

⁶¹ Insats ID: 11131 National Resilience Program; Avtalspart: UNOPS, UNDP and UN Women; Avtalat belopp: 50 miljoner kronor; Avtalsperiod: 2017-2021

⁶² Insats ID: 51060020 Comprehensive Disaster Management Programme; Avtalspart: UNDP; Avtalat belopp: 50 miljoner kronor; Avtalsperiod: 2009-2017

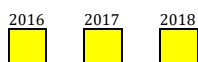
Under strategiperioden identifierade ambassaden ett ökat behov av kapacitetsuppbyggnad av civilsamhället inom påverkansarbete och övervakning. Ambassaden initierade därför en dialog med Bangladesh Environmental Lawyers Association (BELA)⁶³, en lokal organisation som ger rättsligt stöd till människor och lokalsamhällen utsatta för negativ miljöpåverkan. Under det inledande stödet har nya ärenden för allmänna rättstvister inlämnats och pågående rättegångsärenden följts upp gällande exempelvis olaglig sandutvinning från floder, olaglig etablering och drift av tegelbruk på bördig jordbruksmark i bergs- och skogsområden och bristande driftsrutiner vid en metallfabrik som orsakar hälsofarligt buller⁶⁴.

Ambassaden har under strategiperioden varit aktiv och i nära kontakt med Världsbanken och andra givare vid förberedelser av förslag till den gröna klimatfonden. Portföljen fick ett bakslag år 2017 när stödet till Bangladesh Climate Change Resilience Fund⁶⁵, som syftade till att stödja genomförandet av den nationella strategin för klimatförändringar och att inrätta en nationell finansieringsmekanism för att kanalisera internationell klimatfinansiering⁶⁶, var tvunget att avbrytas i förtid⁶⁷. Under perioden har det blivit tydligt att det behövs satsningar på att stärka lokalt ägarskap. Ambassaden startade därför ett samarbete med UNDP/UNCDF för programmet LOGIC,⁶⁸ samfinansierat av EU i syfte att stödja lokala innovationer, stärka lokala myndigheters kapacitet att integrera klimatanpassning i lokala utvecklingsplaner och förbättra nationella mekanismer för lokal klimatfinansiering. LOGIC är även kopplat till det regionala Asienprogrammet⁶⁹ med UNDP inom förvaltning och klimatfinansiering.

Sida bedömer att portföljen är relevant för att uppnå strategins mål men att politiska förändringar i landet kräver en översyn av med vem och hur arbetet inom miljö och klimatområdet genomförs. Stöd via FN-organ kan behöva kompletteras med ökat samarbete med civilsamhället och den akademiska världen.

3.3.2 Mål 3.2 Ökad institutionell kapacitet hos myndigheter och andra aktörer att bättre förvalta vattenresurser i särskilt eftersatta och utsatta områden.

Strategimål

God förvaltning av vattenresurser diskuterades redan tidigt under strategiperioden i Bangladesh på grund av ökad efterfrågan på vatten och ökad konflikt mellan dess olika användningsområden. När befolkningen växer blir den vattenbristen ett allt allvarligare problem. Trots att Bangladeshs floder tillhör ett avrinningsområde på cirka tolv gånger landets yta, står vissa områden inför vattenbrist under torrperioden på grund av vattenanvändning uppströms, medan storskaliga översvämningar sker under regnperioden. De smältande glaciärerna i Himalaya som hotas av den globala uppvärmningen är kritiska vattenmagasin till de stora floderna som i sin tur är en livlina för närmare 2 miljarder människor i regionen, inklusive stora delar av Bangladeshs befolkning. En väl fungerande gränsöverskridande förvaltning av vattenresurser skulle bidra till stärkt resiliens, klimatanpassning och minskade konflikter. Indiens megaprojekt som syftar till att omdirigera floder kan få negativa följder i Bangladesh. Vidare ligger femton procent av Bangladeshs landareal endast en meter över havet. Det

⁶³ Insats ID: 10999 Defending environmental rights and promoting justice; Avtalspart: Bangladesh Environmental Lawyers Association (BELA); Avtalat belopp: 4,6 miljoner kronor; Avtalsperiod: 2017-2018

⁶⁴ Annual progress report Defending Environmental Rights and Promoting Justice, insats ID 10999 (juni 2017-maj 2018), sid. 7-8

⁶⁵ Insats ID: 51060017 Bangladesh Climate Change Resilience Fund; Avtalspart: World Bank; Avtalat belopp: 130 miljoner kronor; Avtalsperiod: 2010-2018

⁶⁶ Tex. den Gröna Klimatfonden

⁶⁷ Completion memo, Bangladesh Climate Change Resilience Fund Contribution ID: 51060017

⁶⁸ Insats ID: 51060057 Local Government Initiative on climate change; Avtalspart: UNDP and UNCDF; Avtalat belopp: 85 miljoner kronor; Avtalsperiod: 2016-2021

⁶⁹ Insats ID: 52190014 UNDP Climate Change Finance; Avtalspart: UNDP; Avtalat belopp: 90 miljoner kronor; Avtalsperiod: 2017-2023

ökar risken för översvämningar och havsvattensinträngning. Dessutom har arsenikkontaminering av grundvattnet minskat tillgången till säkert dricksvatten.

Bedömningen av utvecklingen mot strategimålet är att det delvis går i önskad riktning. Regeringens vattenlag från 2013 är den senaste och viktigaste vattenpolitiken i Bangladesh. Två ytterligare framsteg på politisk nivå är godkännandet av Bangladesh Deltaplan 2100 och utfärdandet av Bangladeshs vattenregler. Trots dessa befintliga strategier och lagar ökar komplexiteten när det gäller vattenresursförvaltning och de offentliga investeringarna är otillräckliga.

Portfölj

Nuvarande insatser i denna portfölj bidrar delvis till ökad institutionell kapacitet hos myndigheter och andra aktörer att bättre förvalta vattenresurser genom arbete med dricksvattenskyddskomponenten i Bangladeshs vattenlag från 2013. Stödet till UNICEF:s program "Vattensäkerhet för kvinnor och barn i Bangladesh" syftar till att stödja regeringen i genomförandet och förvaltningen av vattenskydd. Sida stöder också WaterAid Bangladeshs arbete för att förbättra miljöhälsan och motståndskraften hos urbana fattiga utan tillgång till säkert vatten och sanitet i slum- och låginkomstområden.

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant. Trots att agendan kring vattenkvalitet redan stöds kommer portföljen att behöva utvecklas ytterligare för att uppnå målet. Bangladeshs nationella vattenresursplan omfattar viktiga områden, myndigheter och aktörer inom vattenresursförvaltning och insatser bör kopplas till planen. Med tanke på att utmaningarna i samband med flodbankerosion, landlöshet och internt fördrivna personer ytterligare kommer förvärras av klimatförändringarna krävs fungerande ekosystemtjänster. Regeringen är medveten om och erkänner att den är viktig. Sida kommer därför överväga ett strategiskt stöd till förbättring av ekosystemtjänster i strategier för stads- och landsbygdsutveckling. En planerad omfattande kartläggning av relevanta aktörer och partners inom vattenresursförvaltning har förberetts och ska nu genomföras.

3.4 Stödområde 4: Förbättrad grundläggande hälsa, med särskilt fokus på barn, kvinnor och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Bangladesh konstitution anger att folkhälsa och sjukvård är statens ansvar⁷⁰. Landet står dock inför enorma utmaningar, delvis på grund av en skev budgetfördelning. Hälsobudgeten utgör endast 0,8⁷¹ procent av BNP, vilket är en av de lägsta andelarna i Sydasiens. Hushållen finansierar själva⁷² den största delen av hälso- och sjukvården, vilket påverkar kvinnor, män och barn som lever i fattigdom negativt. Mer än 40 procent av hälso- och sjukvårdsanvändarna rapporterar att de mött olika typer av korruption⁷³. Korruption försämrar tillgången till, och kvalitén på, hälso- och sjukvården, vilket främst påverkar fattiga människor.

Bangladesh genomgår en epidemiologisk och demografisk förändring liksom en urbanisering vilket har enorm inverkan på befolkningens hälsa. Epidemiologisk statistik visar att icke-överförbara sjukdomar står för 59 procent av Bangladeshs sjukdomsbyråda.⁷⁴ Det finns därför behov av en ny politik och lagstiftning för att möta utmaningarna. Den snabba urbaniseringen i Bangladesh utgör en stor fara för människors hälsa. Många indikatorer för barns socioekonomiska status, inklusive undernäring, barnnäktenskap och sanitet, är sämre i urbana slumområden än på landsbygden. Könrelaterat våld är allmänt förekommande i urbana slumområden och Bangladesh står även inför

⁷⁰ Constitution of Peoples Republic of Bangladesh Article 18(1).

⁷¹ <https://www.dhakatribune.com/bangladesh/2018/06/29/budget-allocations-for-health-education-continue-to-shrink>

⁷² 67 %, s. 30 Annual Programme Review (APR) 2018 (January 2017- June 2018) publicerad 20190225.

⁷³ Transparency International Bangladesh: National Household Survey 2017

⁷⁴ Health Bulletin 2017 chapter 11, which is referring WHO Country Report 2014 NCD prevalence is 59 percent and According to Health Bulletin 2018 (unpublished it is 67 percent.)

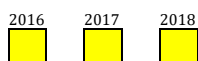
problem med undernäring. Endast kring 10 procent av distriktssjukhusen hade beredskap för grundläggande akut obstetrisk vård. Serviceberedskapen och kvaliteten på den vård som idag erbjuds kräver grundlig tillsyn och övervakning.⁷⁵

Sveriges främsta stöd till hälsosektorn sker genom Världsbankens gemensamma givarfond som syftar till att stärka hälsosektors ledningssystem och leverans av grundläggande hälso- och sjukvårdsservice. Det nuvarande stödet är särskilt inriktat på att stärka styrning och ledning av förvaltning vilket har potential att minska korruptionen och förbättra effektiviteten i hälsosystemet. Följande områden är prioriterade i Sveriges dialog: 1) genomförande av rekommendationerna från den nyligen genomförda uppföljningsstudien av hälsosektorns utgifter, 2) analys och publicering av allmänhetens feedbacksystem, 3) användning av och transparens i regeringens e-upphandlingssystem inom hälsosektorn, 4) införande av en effektiv kapacitetsuppbyggnad för internrevision under ledning av finansdepartementet och externa revisorer, 5) uppföljningen av och kommunikationen kring verkställandet av riktlinjer för integritet och etik. Sidas nya riktlinjer för hantering av korruption på sektor och insatsnivå kan vara ett stöd i dialogen.⁷⁶

Krisen med rohingyaaflyktingarna sätter också ökat tryck på Bangladeshs underfinansierade hälso-system.

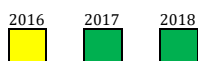
3.4.1 Mål 4.1 Minskad dödlighet bland barn under fem år

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet har delvis uppfyllts. Bangladesh fortsätter att visa framsteg när det gäller barnhälsa. Samtidigt som barnadödligheten har minskat totalt sett kvarstår ojämlikheter bland befolkningen. Dödligheten för barn under fem år är 36/1000⁷⁷ för den fattigaste femtedelen, medan motsvarande siffra för den rikaste femtedelen endast är 29/1000.⁷⁸ Geografiska skillnader är oförändrade och barndödligheten fortsätter att vara högre på landsbygden än i städerna. Dödsfallen bland äldre barn har minskat snabbare än spädbarnsdödligheten. Mer än 36 procent⁷⁹ av barn under fem år är underviktiga. Skillnader i barns hälsa och näring är nära kopplade till ojämlikhet i inkomst, tillgång till god nutrition, utbildning och hälsovård. Till exempel är över hälften av de undernärdade barnen i Bangladesh bland de fattigaste.

Portfölj

FN-organ och internationella organisationer är de viktigaste avtalsparterna för portföljen som syftar till minskad dödlighet bland barn under fem år. Portföljen bedöms vara relevant med tre nuvarande insatser som har direkt påverkan på spädbarnsdödligheten. Sverige fortsätter att stödja hälsosektorn genom en givargemensam fond med avtal med Världsbanken samt genom kärnstöd till icddr,b för innovativ forskning och kostnadseffektiva lösningar inom barnhälsa och näring. Barnmorskeprogrammet i samarbete med UNFPA är en integrerad del av den nationella hälsostrategin och syftar till att utbilda barnmorskor för att stärka hälsosystemet med medicinsk utbildad personal vid varje barns födelse.

⁷⁵ Bangladesh Health Facility Survey 2014

⁷⁶ Guidance tool for addressing corruption, Sida 2018

⁷⁷ <https://data.unicef.org/topic/child-survival/under-five-mortality/>

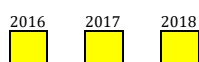
⁷⁸ ibid

⁷⁹ APIR, Annual Program Implementation Report (APIR) 2018, July 2017 – June 2018, 4th HEALTH, POPULATION AND NUTRITION SECTOR PROGRAM January 2017 - June 2022, sid. 14. Archived UF2015/13093, 5. Reports.

3.4.2 Mål 4.2 Fler kvinnor har tillgång till god mödrahälsovård

Strategimål

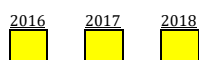
Utvecklingen mot strategimålet bedöms inte vara på rätt väg. I urbana marginaliserade områden är mödradödligheten relativt sett högre än på landsbygden och i icke-marginaliserade urbana områden. I Bangladesh har förlossningar på institution dock ökat från 23 procent år 2010 till 47 procent år 2017.⁸⁰ Samtliga aktörer, inklusive offentlig, privat och frivilligsektorn, bidrog till att förbättra tillgången till god mödravård. Resultat har kunnat nås genom utbildad personal och förbättrad tillgänglighet till medicin, preventivmedel och tillgång till information om vikten av mödravård under och efter förlossningen. Trots dessa resultat visar Bangladesh statistikmyndighet i sin rapport från 2017 att minskningen av mödradödligheten har stagnerat. Nästan en av tre förlossningar gjordes genom kejsarsnitt i Bangladesh.⁸¹ Mer än fyra av fem förlossningar utförda på privata sjukhus och kliniker är kejsarsnitt. Abort som orsak till mödradödlighet ökade från 2 till 15 per 100 000 levande födda mellan 2010 och 2016. Jämställdhet, fattigdomsminskning och utbildning är avgörande för att vända den utplanande trenden för mödradödlighet.

Portfölj

Den övergripande utvecklingen av resultaten av portföljen som syftar till att ge fler kvinnor tillgång till god mödrahälsovård bedöms relevant för att bidra till genomförandet av strategins mål. Risker som noteras är kopplade till Bangladeshs förmåga att uppnå utvalda indikatorer i Bangladesh fjärde hälsosektorprogram.

Sveriges stöd till det fjärde programmet inom hälsosektorn har särskild inriktning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) samt utbildning och utplacering av barnmorskor i hela landet med ett fokus på SRHR bland rohingya-flyktingar och värdbefolkning i Cox's Bazar. Idag finns det 2 925 registrerade barnmorskor⁸² i landet men behovet uppskattas till 20 000 barnmorskor.

3.4.3 Mål 4.3 Ökat antal människor har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet bedöms vara delvis på rätt väg. Under de senaste åren har andelen barn- och ungdomar som föder barn varit hög och användningen av preventivmedel har stagnerat. Ungdomar, och speciellt flickor, har bristande tillgång till sexuell och reproduktiv hälso- och sjukvård samt information. Dessutom begränsas deras tillgång och rätt till service oftare än för pojkar av omgivningens uppfattningar och attityder. Kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter påverkas av ojämlikhet mellan könen samt de höga nivåerna av könsrelaterat våld i Bangladesh, inklusive barnäktenskap. Antalet osäkra aborter har ökat avsevärt från 2 procent 2010 till 15 procent år 2016. Osäkra aborter är också en växande orsak till mödradödlighet. Civilsamhällesorganisationer som arbetar med hälsovård har uttryckt oro över effekterna av Mexiko Citys policy i Bangladesh, särskilt för kvinnor som lever i fattigdom.

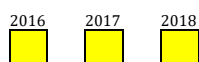
Transgender fick officiellt erkännande som tredje kön i Bangladesh 2013. Transgender som könsidentitet är emellertid inte allmänt accepterad, vilket i hälsovårdssektorn innebär ökad diskriminering när det gäller tillgång till sexuell hälso- och sjukvård.

⁸⁰ BMMS, Bangladesh Maternal and Health Care Survey 2016, sid. 54

⁸¹ <https://bangladesh.savethechildren.net/news/stop-unnecessary-cesarean-section>

⁸² APIR 2018-12-11, sid. 16. Archived UF2015/13093, 5. Reports.

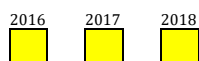
Portfölj

Portföljen som syftar till ökad tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa bedöms vara relevant. Resultaten av insatserna i förhållande till strategins mål är delvis på rätt väg. Samordningen mellan givare och hälsoministeriet ökar möjligheten för Sverige att tillsammans med Nederländerna, Kanada och UNFPA stärka dialogen om SRHR-frågor. Sexuella rättigheter för kvinnor och HBTQ-personer är dock en av de viktigaste utmaningarna för genomförandet av portföljen och för hälsosektorn. Funktionshindrades rättigheter med fokus på tillgång till psykisk hälsa har kartlagts i Cox's Bazar och en insats kommer beredas.

3.4.4 Mål 4.4 Bättre tillgång till hållbara och motståndskraftiga samhällstjänster för vatten, sanitet och hygien

Strategimål

Bangladesh har under de senaste 25 åren väsentligt ökat tillgången till vatten, sanitet och hygienstjänster och uppnått milleniemålet för vatten. Idag har nära 98 procent av befolkningen tillgång till en förbättrad vattenkälla, men kvaliteten på vattnet är dålig⁸³. Cirka 41 procent av allt vatten som kommer från vattenledningar- och system är förorenade med E. coli-bakterier och cirka 13 procent av landets vattenkällor är förorenade av arsenik⁸⁴. Det nya Globala utvecklingsmålet för säkert vatten innehåller dimensioner av vattenkvalitet och tillgången för befolkningen⁸⁵ i Bangladesh uppskattas vara lägre än 39 procent. Även om landet nästan har eliminerat defekation utomhus⁸⁶ är miljön fortfarande mycket förorenad och en bidragande faktor är att miljontals bangladeshier använder delade latriner av dålig kvalitet. De som lämnas utan tillgång till vatten och sanitet tillhör de allra fattigaste i avlägsna och svåråtkomliga samhällen, katastrofbenägna områden och överbefolkade urbana slumområden⁸⁷. Slumområdena i de fem största städerna har sämre tillgång till sanitet än människor i övriga landet och har även högst grad av undernäring bland barn i landet⁸⁸. Ungefär en tredjedel av sjukvården upplever rutinmässigt vattenbrist och dålig tillgång till vattenförsörjning⁸⁹ vilket resulterar i infektioner hos nyfödda och nyförlösta mödrar. En fjärdedel av flickorna i Bangladesh rapporterar missad skolgång när de menstruerar, vilket hämmar deras tillgång till ekonomiska möjligheter senare i livet⁹⁰.

Portfölj

Portföljen bedöms vara relevant för att uppnå strategimålet. Sveriges engagemang inom vatten, sanitet och hygien under strategiperioden har resulterat i fler och bättre hälsofrämjande tjänster för fattiga i Bangladesh⁹¹. Förändringsteorin fokuserar på att stärka rättighetsbaserade metoder och goda styrmedel, stärka kapaciteten hos det civila samhället och samhällsgrupper för att bättre utkräva sina rättigheter samt att bygga kapacitet hos offentliga institutioner att leverera tjänster. Det pågående

⁸³ World Bank. 2018. Promising Progress: A Diagnostic of Water Supply, Sanitation, Hygiene, and Poverty in Bangladesh. WASH Poverty Diagnostic, sid 4. World Bank, Washington, DC.

⁸⁴ Promising Progress: A Diagnostic of Water Supply, Sanitation, Hygiene, and Poverty in Bangladesh, sid. 4.

⁸⁵ Promising Progress: A Diagnostic of Water Supply, Sanitation, Hygiene, and Poverty in Bangladesh, sid. 4.

⁸⁶ JMP, 2015

⁸⁷ Promising Progress: A Diagnostic of Water Supply, Sanitation, Hygiene, and Poverty in Bangladesh, sid. 5.

⁸⁸ Promising Progress: A Diagnostic of Water Supply, Sanitation, Hygiene, and Poverty in Bangladesh, sid. xiv.

⁸⁹ Bara 27 procent och 52 procent av hälsoklinikerna i städerna och på landsbygden har tillgång till förbättrat vatten.

⁹⁰ Promising Progress: A Diagnostic of Water Supply, Sanitation, Hygiene, and Poverty in Bangladesh, sid. 38.

⁹¹ Genom svenskt stöd har WaterAid förbättrat vattentillgången, sanitet och hygieneservicen för 557 964 låginkomsttagare i tre städer (Dhaka, Chittagong och Khulna), WaterAid:s svar på förfrågan, januari 2019.

stödet till WaterAid⁹² bygger på lärdomar från en tidigare fas⁹³ och bidrar till att minska skillnader i tillgång till vatten och sanitet samt förbättrar miljöhälsovillkoren i urbana slumområden.

I början av strategiperioden stödde ambassaden två initiativ⁹⁴ som syftade till att förbättra tillgången till vatten och sanitet i urbana områden. Ambassaden beslutade emellertid att bredda portföljen och att en insats som fokuserade på vattenkvalitet behövdes för att kunna nå strategimålet, eftersom en av de största utmaningarna för att nå det nya globala utvecklingsmålet för säkert vatten i Bangladesh är bakteriologisk och arsenikförorening. Därför inleddes ett nytt stöd till UNICEF WASH program⁹⁵ 2017 vilket stöder Bangladesh regering att genomföra och förvalta vattenskydd. Insatsen bygger på resultat från Sidas forskningsstöd SASMIT⁹⁶ genom KTH för arsenikbekämpning samt modeller som utvecklats genom Sidas tematiska stöd till UNICEF WASH globala program. Stöd till den akademiska världen har varit ett viktigt instrument för att säkerställa evidensbaserade tillvägagångssätt. Avtalstillägget till UNICEF:s program gällande stöd till arbetet i flykting- och värdsamhällen i Cox's Bazar har gett möjligheter att öka synergierna med både stödområde⁹⁷ 3 och 5 genom att dela erfarenheter i den nationella arbetsgruppen för vatten och sanitet som samordnas av UNICEF.

3.5 Stödområde 5: Stärkt kapacitet att förebygga kriser, konflikter och katastrofer, och ökad resiliens

Som svar på den humanitära krisen med inflödet av rohingyaflyktingar gjorde den svenska regeringen ett tillägg till resultatstrategin för Bangladesh 2014–2020 i april 2018 och ett femte stödområde⁹⁸ infördes vilket möjliggjorde ett samordnat arbetssätt mellan humanitärt bistånd och en bredare utvecklingsagenda för flyktingfrågan. Detta område skulle ha fokus på sårbara grupper i flyktingmottagande områden, bland värdsamhällen och rohingyaflyktingar, särskilt kvinnor och barn.

Sedan augusti 2017 har regeringen i Bangladesh, lokalsamhället och det internationella samfundet bestående av internationella och nationella civilsamhällesorganisationer, FN och bilaterala givare stött rohingyaflyktingarna som flydde Myanmar och korsade gränsen till Cox's Bazar i södra Bangladesh. Humanitärt bistånd har svarat på de mest akuta skydds- och humanitära behoven, och stabiliserat den övergripande situationen med den massiva och snabba tillströmningen av över 727 000 rohingyas.⁹⁹ Flyktinglägren ligger i en av de mest ekonomiskt utsatta regionerna i Bangladesh¹⁰⁰ och området är också katastrofbenäget med cykloner, översvämningar och jordskred på grund av avskogningen av kullar¹⁰¹. Bangladeshs regering står inför en akut ekonomisk utmaning som är oproportionerlig i relation till dess resurser, för att kunna ta emot ett så stort antal flyktingar.

Genom introduktionen av en nexus-ansats, som tydliggör länken mellan humanitärt, utvecklings- och konfliktförebyggande arbete, syftar det nya samarbetsområdet till att stärka den nationella kapaciteten och humanitära aktörers kapacitet att förebygga kriser, konflikter och katastrofer och öka motståndskraften hos utsatta grupper, med fokus på kvinnor och barn i flyktinglägren och

⁹² Insats ID: 11123 WASH4UrbanPoor; Agreed amount: 55 million SEK; Agreement period: 2017-2023

⁹³ Insats ID: 5106023 Promoting Environmental Health for the Urban Poor (PEHUP); Agreed amount: 47,5 million SEK; Agreement period: 2011-2018

⁹⁴ Insats ID: 5106023 Promoting Environmental Health for the Urban Poor (PEHUP); Agreed amount: 47,5 million SEK; Agreement period: 2011-2018 and insats ID: 51060018 WSP Bangladesh Urban Water and Sanitation; Agreed amount: 8 million SEK; Agreement period: 2012-2017

⁹⁵ Insats ID: 52170040; Title: Systems strengthening and scaling up Drinking Water Safety in Bangladesh amended to Water Safety for Women and Children in Bangladesh; avtalat belopp: 95 miljoner SEK; avtalsperiod: 2017-2021

⁹⁶ Insats ID: 5217044 Design support to Royal Institute of Technology (KTH) UNICEF WQ; avtalat belopp: 0,3 miljoner SEK; avtalsperiod: 2016-2017

⁹⁷ Benämnt "delmål" i nuvarande strategi.

⁹⁸ Benämnt "delmål" i nuvarande strategi.

⁹⁹ UNHCR Rohingya Crisis

¹⁰⁰ UNHCR Rohingya Crisis

¹⁰¹OCHA <https://www.unocha.org/rohingya-refugee-crisis>

värdsamhällen i Cox's Bazar. Ytterligare 300 miljoner kronor avsattes för att stärka sambandet mellan humanitär utveckling och konfliktförebyggande i området.

3.5.1.1 Mål 5.1 Fokus på sårbara grupper i flyktingmottagande områden, bland värdsamhällen och rohingyaflyktingar, särskilt kvinnor och barn

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet bedöms vara delvis på rätt väg. Även om givarsamfundet bidragit med en hel del stöd för mottagandet av rohingyaflyktingarna i den utdragna humanitära krisen saknas effektiva och långsiktiga lösningar. Myanmars regerings ovilja att skapa förutsättningar för ett välinformerat, frivilligt och individuellt beslut om ett värdigt återvändande, att inte andra länder sätter större press på Myanmar att leva upp till internationella konventioner, samt Bangladeshs regerings ovilja att integrera flyktingarna lokalt gör det svårare att hitta hållbara lösningar på den utdragna krisen¹⁰². Bangladesh erkänner hittills inte rohingyer som flyktingar och för en politik som identifierar frivilligt återvändande som den enda möjliga lösningen.

Portfölj

Portföljen bedöms vara relevant för att uppnå strategimålet. För att operationalisera det nya resultatområdet som syftar till stärkt kapacitet att förebygga kriser, konflikter och katastrofer, och ökad resiliens identifierades tre tematiska områdena som länkar det långsiktiga utvecklingsarbetet med det humanitära biståndet. Områdena omfattar rehabilitering av ekosystem, förbättrad hälsa och skydd. Portföljen är anpassad till dessa tematiska prioriteringar för både humanitärt och långsiktigt stöd och sammansättningen av dess insatser bedöms utgöra ett betydande bidrag för att möta behoven hos flyktingar och värdsamhällen i närtid. Sverige har byggt på sin etablerade närvaro i landet för att utöka både stödet till SRHR, genom ett avtal med UNFPA, och till WASH, genom ett avtal med UNICEF, under de första månaderna av responsen. Stödet till UNDP och värdkommuner för att förbättra avfallshanteringen är viktigt för att förbättra flyktingarnas och värdsamhällets livskvalitet, värdighet och sociala sammanhållning med ett särskilt fokus på kvinnor och barn.

Både män, kvinnor och barn bland rohingyaflyktingarna har drabbats av betydande trauman, inklusive från flykten. Därför gjordes en kartläggning av vilka slags insatser som finns inom mentala hälsa till rohingyas och lokalbefolkning under 2018. Kartläggningen gav viktig information för utformningen av ett kommande svenskt stöd inom området, med fokus på kvinnor och ungdomar. Givet att barn utgör 55 procent av flyktingbefolkningen i lägren undertecknade ambassaden ett avtal med Rädda Barnen redan år 2017 för att stärka system för skydda flyktingbarnen och barn i värdsamhället. Programmet bedöms ha potential att se till att barn som drabbats av krisen är skyddade mot missbruk, våld, utnyttjande och försummelse. Som komplement bereds även en insats med UN Women för att främja jämställdhet och motarbeta diskriminering mot kvinnor i lägren och värdsamhällen genom att stärka kvinnors egenmakt i samarbete.

Genomgående har val av partners och insatser haft fokus på flyktingar och värdsamhällen och portföljen bedöms vara relevant för att uppnå strategimålet.

¹⁰² 2010. Ahmed, Imtiaz. The Plight of the Stateless Rohingyas, sid. 84.

4 Implikationer och rekommendationer

4.1 Implikationer

Sidas sammantagna bedömning är att stödområden, vägval och prioriteringar fortsatt är relevanta men att vissa justeringar av portföljen behövs för att bättre svara mot förändringar i kontext och insatser. Erfarenheterna och resultaten från åren 2014 till och med 2018 ger ambassaden möjligheter att under återstående strategiperiod pröva nya arbetssätt och stärka synergier mellan de olika stödområdena. Den pågående multidimensionella fattigdomsanalysen skall vägleda dessa förändringar inom alla områden. Detta avsnitt om implikationer redogör för centrala slutsatser och tankar om förändringar i strategigenomförandet under resterande period:

De globala målen för hållbar utveckling som formulerats i **Agenda 2030** och Bangladesh regerings engagemang för dessa utgör en gemensam grund för dialog och samarbete mellan Bangladesh och Sverige och ger givarsamfundet en chans att samla sig kring utvecklingsfrågorna på ett effektivt sätt och öka ägarskapet hos regeringen. Partnerskap mellan olika aktörer kan stärkas och nya metoder för utvecklingssamarbetet bör kunna ta plats för att leva upp till mål 17 om partnerskap.

Korruptionen är ett genomträngande samhällsproblem som kräver fortsatta ansträngningar och nya angreppssätt under återstående strategiperiod. Det politiska åtagande som regerande Awami League gjorde i valmanifestet med en "nolltolerans" mot korruption utgör en bra utgångspunkt och kan följas upp i dialogen med Bangladesh regering, tillsammans med medlemsstaterna i EU och andra intressenter.

Den demokratiska tillbakagången i Bangladesh är en utmaning som får stora konsekvenser för strategigenomförandet och för framtida planering. Utvecklingssamarbetet behöver förhålla sig till det krympande demokratiska utrymmet med en kombination av principfasthet och konstruktiv dialog på alla nivåer. Det finns anledning att se över och ytterligare analysera hur demokrati och mänskliga rättigheter mest effektivt stöds i ljuset av de politiska förändringarna och sträva efter att stödja demokratisk utveckling genom att mer systematiskt integrera detta inom andra stödområden¹⁰³.

När det gäller **jämställdhet** har pågående stöd t.ex. resulterat i att kvinnor stärkt sina röster genom att organisera sig samt ökat männens medvetenhet för att förändra normer och attityder. Utvecklingen går dock långsamt och långsiktiga sektorövergripande åtgärder behövs också där grundorsakerna till ojämställdheten kan tacklas. Det är särskilt utmanande att stödja kvinnor och utsatta grupper som lever i fattigdom och i klimatutsatta områden att föra fram sina rättigheter, få bättre utbildning och tillgång till arbetsmarknaden och sjukvård samt minska riskerna för könsrelaterat våld. Därför arbetar ambassaden kontinuerligt med att identifiera hur det stödet bäst utformas.

Sveriges engagemang inom **hälsosektorn** i Bangladesh är och har varit en central del av det svenska utvecklingssamarbetet i Bangladesh och har bidragit till viktiga framsteg, inte minst inom barnhälsa och SRHR. Hälsosektorn är också en viktig ingång för att stärka kvinnors rättigheter och öka jämställdheten mellan könen. Det finns endast ett begränsat antal civilsamhällesorganisationer som arbetar med transparens och övervakning av hälsosektorn och dess aktörer. Detta skulle kunna vara ett viktigt område för att stärka kvinnors och allmänhetens röst samt utkräva ansvar från regeringen och andra beslutsfattare. Givet detta utforskar ambassaden möjligheten att vidareutveckla pågående stöd inom hälsoområdet så att det får en bredare strategisk funktion med tydligare synergier för andra områden.

Inom miljö och klimatområdet planeras en kartläggning inom vattenresursförvaltning. Inom miljö och klimat är ambitionen att identifiera nya aktörer samt att stärka synergier mellan stödområden. Ett exempel är en ny insats med SCB och Bangladeshs statistikmyndighet som en komponent om miljö-

¹⁰³ | nuvarande strategi benämnda som "delmål".

och klimatstatistik eftersom brist på data och statistik har identifierats som ett problem för sektorn. Inom hälsa finns också ett samarbete som syftar till att stärka hälsoadministrationens klimatanpassning med fokus på särskilt utsatta områden. Ett annat exempel är att miljöinsatserna i högre grad ämnar bidra till de andra strategimålen. Ett exempel på detta är stödet till UNICEF för vatten, sanitet och hygien som bidrar till hälsosektorn. Ambitionen är att utveckla detta stödområde genom policydialog och institutionell kapacitetsuppbyggnad genom att bl.a. bygga på erfarenheterna från ITP-kurserna i strategisk miljökonsekvensbeskrivning.

Med tanke på den **goda ekonomiska tillväxten** och att Bangladesh strävar efter att bli ett medelinkomstland kan ambassaden utveckla samarbetet med den privata sektorn för att främja kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. De tongivande kläindustriernas inflytande kan ha gjort att andra växande eller starka industrier fått mindre uppmärksamhet, och det gäller även utvecklingen inom jordbruket. Att öka tillträdet till arbetsmarknaden för kvinnor som lever i extrem fattigdom liksom deras inflytande över arbetsmarknaden kommer tillsammans med insatser för att främja säkerhet på arbetsplatsen och i hemmet och bekämpa sexuella trakasserier fortsatt att vara i fokus. Ambassaden kommer också att överväga hur gemensamma politiska intressen som Global Deal och EU:s granskning av arbetsrättsliga konventioner inom ramen för handelsavtalet ”Everything but Arms” kan användas för strategiuppbyggnaden.

Stödområde 5 introducerades våren 2018. Operationalisering av detta skedde inom tre områden, hälsa, skydd och rehabilitering av eko-system. Detta ska ses som en plattform för pågående utveckling av en förändringsstrategi i dialog med lokala intressenter, inklusive målgruppen, d v s rohingyas och värdsamhällen. Insatser för produktiv sysselsättning kan behöva övervägas.

Utvecklingssektionerna i **Bangladesh och Myanmar** har påbörjat ett arbete med att identifiera strategiska partners i respektive land för att undersöka möjligheterna att länka gemensamma partners verksamhet till varandra. Detta arbete kommer att fortsätta. En samordnad dialog med partners kommer att inledas vilket även kan underlätta förberedelser inför ett frivilligt återvändande på längre sikt och ett gott mottagande, samt utgöra underlag till gemensamma budskap till ansvariga myndigheter.

4.2 Rekommendationer inför kommande strategi

Situationen i Bangladesh är, som ovan beskrivits, komplex. Det krympande demokratiska utrymmet har gjort det än mer angeläget att arbeta för demokrati och mänskliga rättigheter. Bangladesh strävan att bli ett medelinkomstland behöver åtföljas av insatser för att identifiera produktiva liksom socialt och miljömässigt försvarbara arbetstillfällen för de fattigaste om inte de ekonomiska klyftorna ska fortsätta växa. Miljö- och klimatutmaningarna bara växer och krafttag behövs om inte de fattigaste ska drabbas ännu hårdare. Att ge tillgång till hälsovård är ett säkert sätt att förbättra levnadsvillkoren för de mest utsatta, bl.a. för rohingyaflyktingarna som tillhör denna grupp.

På grund av att korruptionen är ett så stort hinder för utveckling i Bangladesh föreslås **anti-korruption** förbli ett tvärgående förhållningssätt som i än högre grad genomsyrar arbetet inom alla stödområden.

Förutsättningarna för en ambitiös **gemensamprogrammering inom EU-kretsen** har hittills inte varit särskilt gynnsamma. Däremot ser Sida goda möjligheter till samverkan med EU Kommissionen inom specifika områden, såsom redan sker i Cox's Bazar.

Främjandet av bredare relationer med Bangladesh bör fortsätta som ansats under en kommande strategiperiod. Myndigheter, företag och det civila samhället är viktiga aktörer för detta, bland annat inom områden som ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet och handel. Detta arbete blir effektivast om det kopplas till strategins stödområden. Främjandet av social dialog mellan

arbetsmarknadens parter i samverkan med svenska företag och multilaterala organisationer har förutsättningar att fortsätta. Möjligheter till samverkan mellan svenska och bangladeshiska myndigheter inom strategins målområden bör tillvaratas.

Sida bedömer att **verksamhetens inriktning inom nuvarande fem stödområden är fortsatt relevant**. Utnyttjandet av synergier mellan olika områden skulle dock främjas av färre stödområden med lägre detaljeringsgrad och färre mål. Det gör det naturligare att identifiera insatser som svarar mot flera delar av en strategi. En översyn av stödområden och målstruktur är därför angelägen inför nästa strategiperiod.

Det skulle exempelvis kunna övervägas att reducera de nuvarande fem stödområdena och gruppera samtliga strategimål under följande två bredare stödområden:

- **Stärkt demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet samt förbättrad hälsa**

Demokrati och mänskliga rättigheter, jämställdhet och hälsa har många gemensamma beröringspunkter. Ur ett fattigdomsperspektiv är det relevant att satsa på kvinnors rätt till och tillgång till hälsa, inklusive sexuell och reproduktiv hälsovård. Transparens och allmänhetens ansvarsutkrävande är extra viktiga dimensioner inom hälsoområdet för att bidra till förbättrade levnadsvillkor för de fattigaste. Denna integrerade ansats är också relevant för stödet till rohingya-flyktingarna. Perspektivet ”att inte lämna någon utanför” behöver här genomsyra samarbetet utifrån ett rättighetsperspektiv.

- **Förbättrad miljö och resiliens mot klimatförändringar, konfliktförebyggande och ekonomisk utveckling**

Områdena miljö och klimat, konfliktförebyggande och ekonomisk utveckling kan tillsammans utgöra ett brett stödområde. En miljömässigt hållbar utveckling kräver starkt institutionell kapacitet att hantera miljö och klimatfrågor på nationell och lokal nivå. Ett förebyggande miljö- och klimatarbete med ett konfliktperspektiv som fokuserar på de mest utsatta människorna minskar risken att humanitära behov uppstår och ökar möjligheterna att bidra till fred och stärkt resiliens, något som inte minst äger relevans i Cox Bazar. Svenskt utvecklingssamarbete kan bidra till att Bangladesh fortsatta ekonomiska utveckling blir hållbar från ett socialt och miljömässigt perspektiv och även gynnar de mest utsatta.

Synergier finns även mellan dessa två breda stödområden. T.ex. skulle insatser för att öka kvinnors ekonomiska egenmakt och en social dialog mellan arbetsmarknadens parter kunna förbli angelägna insatsområden som även har kopplingar till jämställdhet, mänskliga rättigheter, hälsa och miljöfrågor.

Utöver att reducera antalet stödområden förutser Sida även ett behov av att se över antalet mål i en kommande strategi, med sikte på att åstadkomma en ökad fokusering. Den multidimensionella fattigdomsanalysen som genomförs bör kunna ge vägledning kring dessa överväganden.

Sveriges engagemang för **flyktingkrisen i Cox Bazar**, med en ansats där det humanitära biståndet och det långsiktiga utvecklingssamarbetet samverkar, har redan genererat viktiga insatser till stöd för utsatta människor med tydliga synergieffekter inom ovan nämnda stödområden. Denna ansats bör ges kontinuitet. I takt med att den initiala humanitära krisen övergår i en utdragen kris bedömer Sida att detta arbete med fördel kan integreras i övriga stödområden. En allmän flexibilitet i en framtida strategi att hantera de humanitära situationer som kan skapas av bl.a. klimatförändringarna är påkallad, och gäller inte bara den nu aktuella flyktingkrisen. I den kommande strategin bör också möjligheter till synergier med Strategin för utvecklingssamarbetet med Myanmar tillvaratas, med sikte på att underlätta förutsättningarna för ett framtida välinformerat, frivilligt och värdigt återvändande av rohingya-flyktingarna.

Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2018

All data in report is per December 31, 2018. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2018: 271 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2018: 281 159 KSEK

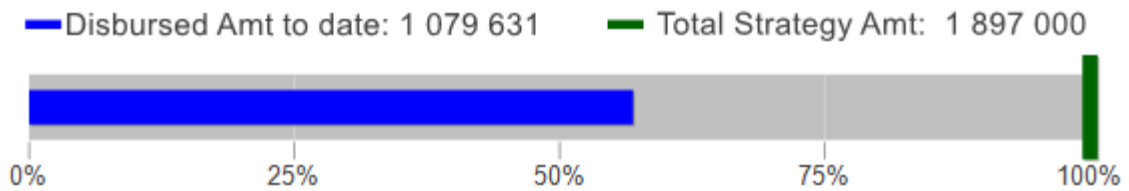
Table 1. Financial Overview 2018 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2018
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2018 (KSEK)
Bangladesh 2014-2020	Total		281 159
	Strengthened democracy and gender equality, greater respect for human rights and freedom from oppression	Enhanced capacity to practise democratic governance, with a focus on transparency and combating corruption	6 500
		Enhanced capacity of civil society to work towards greater accountability and contribute to knowledge about democracy, gender equality (including violence against women), and human rights	38 535
		Total	45 035
	Better opportunities for people living in poverty to contribute to and benefit from economic growth and obtain a good education	Greater opportunities for women to participate on the labour market	22 431
		Improved dialogue between social partners the labour market	9 000
		Total	31 431
	A better environment, limited climate impact and greater resilience to environmental impact, climate change and natural disasters	Greater resilience and flexibility to deal with climate change, environmental impacts and natural disasters in vulnerable areas, including improved disaster management systems	12 584
		Strengthened institutional capacity among authorities and other actors to better manage water resources in particularly neglected and vulnerable areas	18 500
		Total	31 084
	Improved basic health, focusing particularly on women and children, sexual and reproductive health and rights	Reduced mortality in children under the age of 5	19 784
		More women with access to good maternal health care	19 782
		More people with access to sexual and reproductive health and rights	22 284

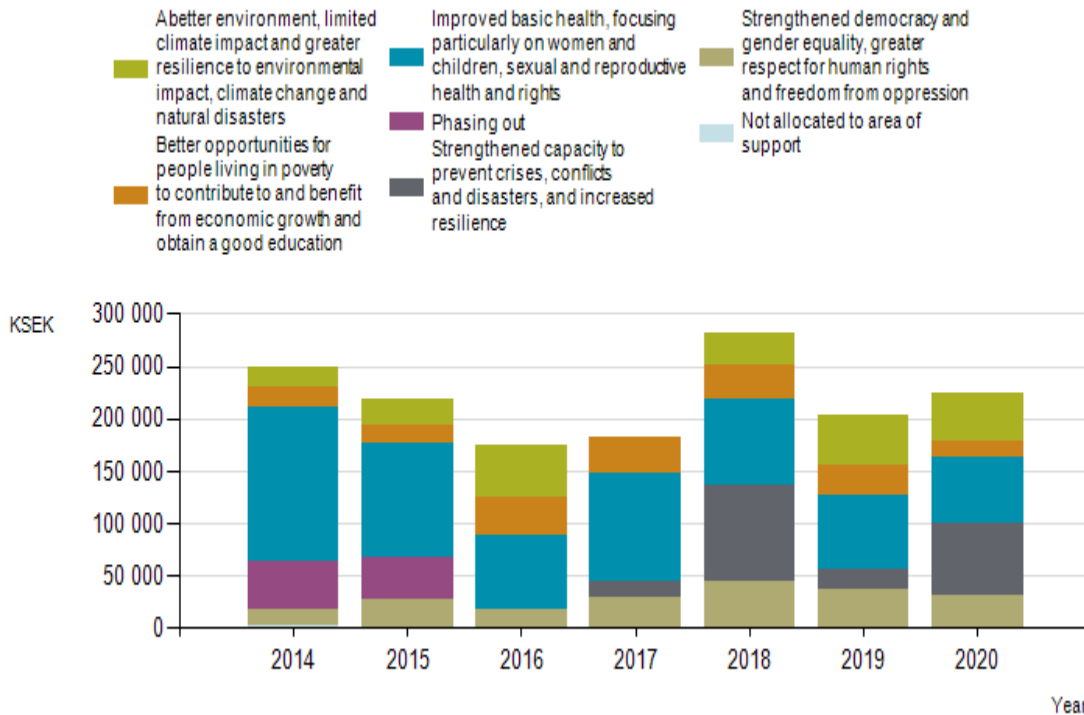
	Better access to sustainable and resilient community water, sanitation and hygiene services	21 475
	Total	83 324
Strengthened capacity to prevent crises, conflicts and disasters, and increased resilience	Focus on vulnerable groups in refugee areas, among host communities and rohingya refugees, especially women and children	90 284
	Total	90 284

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 5th year with total duration of 7 years.

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

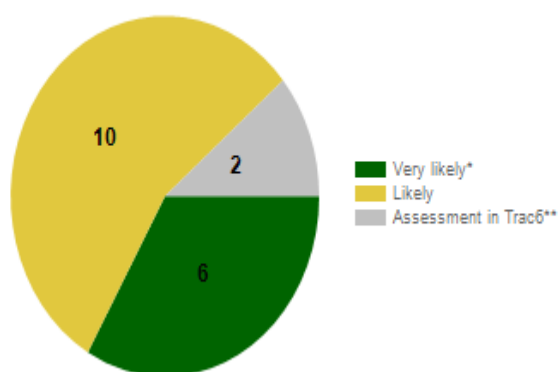
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

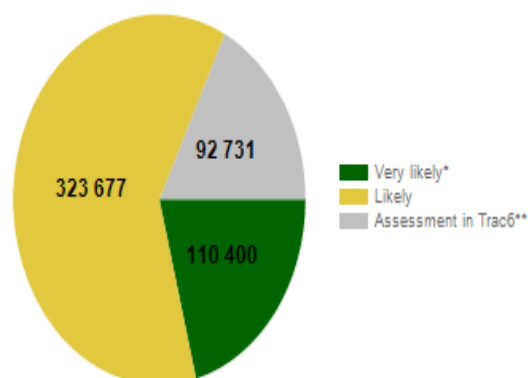
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance (CoP)* in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2018 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2018 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Bangladesh	101 Humanitära insatser (7 1:1.1)	117 649	13 128
	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	22 990	11 400
	104 Asien (7 1:1.6)	281 159	477 416
	Total	421 797	501 944

The first three digits is a Sida-internal code. The numbers in brackets after the title is the appropriation number in the Swedish state budget, for example (7 1:1.6) is expenditure area 7, appropriation area 1:1, appropriation 6 = Asia. Appropriations 30, 31 and 33 are managed by the MFA and administered by Sida.